

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hetes péntek sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyitási péntek sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, február 9.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Az akták közül a valósághoz.
- Szavaznak.
- Az Aradmegyei Takarékpénztár közgyűlése.
- Az utcai harc emlékünnepe.
- Csatornázák az Erzsébetvárost.
- Megvádolt hatóságok.
- Palota a Lloyd-klubnak.
- Állásától megfosztott román esperes.
- Megvádolt hatóságok.
- Mihalovics huszárszázados ügye.
- Drága szerelem.
- K. Lippich Elek Aradon.
- Akadály az Óvár-tér rendezése körül.
- Tárca: A herceg és a pincér.

Az akták közül a valósághoz.

Arad, február 8

Politikusok, akiket a képviselőház a városok bajain való segítség érdekében kiküldött, heteken át tanácskoztak, eszínüket esiholtak és javaslatokat vitattak: mi módon lehetne a vidéki városok haladását gyorsabb, egyenletesebb mederbe terelni, azoknak módot adni, hogy kulturájukat fejlesszék és lehetővé tenni, hogy azok a maguk rayonjában a műveltség forrásai legyenek? Mert az már bizonyításra se szoruló, öreg igazság, hogy Budapest el lehet már az állami becézgetés nélkül és hogy a szertelenségeiben és büneiben is rohamosan növekedett főváros mellett erős, egészséges vidéki nagyvárosokat kell nevelni.

A városok bizottsága sok okosat

egybehalmozott javaslatában, de az igazi eszközt nem találták meg. Azt tudniillik, ami a segítségnek, a megoldásnak nem részlete, hanem maga a megoldáshoz nyitó ajtó. A megoldás pozitív formájára Aradon mutatott rá egy érdekes és mi ránk nézve, de talán magasabb nézőpontból is, igen jelentős esemény.

Kadocha-Lippich Elek miniszteri tanácsos, a kultuszminisztérium képviselője vasárnap Aradon volt. A rövid idő alatt, amelyet itt töltött, megismerkedett az Aradon élő művészeti törekvések két ágával, amelyeken az akarat, a lelkesedés, az ideális buzgalom értékes eredményeket mutathatott neki. Az egyik Arad zenei életére vonatkozott. Az aradi filharmonikusok egyesületének hangversenye a miniszteri tanácsost, mint alapos, mély tudású hozzáértőt, arról győzte meg, hogy itt, egy vidéki városban nem dilettánskodás és nem az unatkozók vasárnapi szórakozása az, a mi zenei élet neve alatt folyik. Komoly, igazi művészet az, amelynek tökéletességét emeli az a törekvés, hogy vele ne csak gyönyörűséget szolgáltatassanak, hanem a zene kultuszát terjesszék, erősítsék. Az Aradi Képző- és Iparművészeti Társulat küldöttsége azzal a tevékenységgel ismertette meg a miniszteri tanácsost, amelyet a maga hivatáskörében a művészi szép, az általános izlés javára folytat és amely szintén nem merül ki abban, hogy évente egy-két tárlatot rendez, hanem belneveli a publikumba az eredeti, mű-

vészi értékkel bíró alkotások utáni érdeklődést, vágyat és szeretetet.

A miniszteri tanácsos minderről tudomást szerzett. S amit a két egyesület tagjai előtt elmondott, abban van a városok való segítség igazi útja. Ez az út: a városokon dolgoznak, törekvéseinek és intézményeinek közvetlen megismerése. Egy ilyen nap, körülbelül ezeket mondta a miniszteri tanácsos, többet árul el előtte és tisztább képet fest előtte, mint száz, meg száz akta és fölterjesztés. És kétségtelen, hogy — különösen kulturális és művészi ügyekben — a gépirással, vagy egyéb módon másolt akták nem adhatnak tiszta tükröt a valóságról.

Talán maguknak a minisztereknek látogatásai se járhatnak annyira a közvetlen tapasztalat eredményével, mintha az egyes reszortok vezetői mennek a vidékre. A miniszteri látogatások rendszerint belefutnak a parádeba; maga a miniszter sokszor pottemkiniádkat lát a pusztán valóság helyett. Egyébként a politikai jelentőség, amely az ilyen magas vendéglátásokhoz majd mindig hozzátapad, szinte a látogató figyelmét is eltereli a helyi ügyektől.

Nagy, jelentős érdek az, hogy a miniszteriumok egyes reszortjainak vezetői minél gyakrabban jöjjenek le a vidékre és ott a jelentősebb ügyekről, a városok törekvéseiről, intézményeiről színről-színre a legbehatóbb módon ismerkedjenek meg. Bizonyára sokat, igen sokat másként fognak látni, mint a hogy azokat az aktákból

A herceg és a pincér.

★

A napokban szenzáció gyanánt közölték az újságok azt a hírt, hogy egy királyi vérből származó fiatal herceg föllépett a brettlin. Egész Budapest erről a föllépésről beszél most, annál inkább, mert úgy hallatszik, hogy a herceg impresszáriót fogott magának, akivel külföldi körutra megy, hogy — vagyont gyűjtson. Vagyont, mert a letört királyfinak élni kell valamiből.

A herceggel nekem is volt alkalmam találkozni a nyáron egyik délmagyarországi fürdőhelyen. A herceg igen szerette a kártyát, meg a pénzt, épen úgy, mint a mennyire megszerették őt a fiatal leánykák, akik rendszerint egész udvart képeztek az érdekes vendég körül. Más oka aligha lehetett annak, mint az a rejtelmes nimbusz, mely a királyi vérből származó embereket körül szokta vonni.

Hiszen igaz, a herceg szép fiú volt, csak hogy mit ér az olyan herceg, akinek egy fityingje sincs. Ha pár nappal elseje előtt megkapta a neki biztosított néhány száz frankot, már elsejére nem volt belőle semmi, csak talán néhány fillér. No igen. Néhány fillér. A frankok filléreké változtak, bár főhercegsége nem ment el beváltani azokat az Osztrák-

Magyar Bankba. Hogy miképp változtak át akkor a frankok filléreké? Nagyon egyszerűen, sőt mondhatnám a legeslegegyszerűbben. Egy alkalommal megfigyeltem.

A herceg leült a kávéház egyik asztalához a terrasra. Azután odaült hozzá néhány kétes ekzisztencia. Erősen szemügyre vettem őket s úgy tapasztaltam, hogy nincs közöttük magyar. Mind, egytől-egyig mind, szerb volt. Rövidesen megtörtént az ismerkedés és néhány perc múlva már felhangzott a herceg parancsoló szava:

— Laci, kártyát!

S Laci, a kis pincér, aki már hozzá lehetett szokva az ilyen rendelkezésekhez, készséggel hozta az ördög biblijáját. A herceg kevert — és vesített. Azután megint csak vesített és ez így ment vagy egy órahosszáig.

Egyik partiet aztán a herceg nyerte meg. Éktelen dühbe gurulva ugrott fel helyéről s e szavakkal csapta le a kártyát:

— Ti magyarok vagytok! Én magyarral nem játszom — mondá és megmaradt pénzét az odasiető Lacinak adva, elment sétálni a parkba.

A herceg kifakadásának okát nem tudtam megérteni, ahár hogy is törtém a fejem. Még most is ezen gondolkoznék talán, ha fel nem világosít egy öreg ur, aki nagyon jól ismerhette a fürdő ez érdekes vendégét. Kérdős-

kódéseimre elmondta az öreg, hogy a herceg magyarokkal soha nem játszik.

— De miért épen magyarral nem? — kérdém én, mert igazán bántott a dolog, hogy mi olyan nemzet lennénk, a melyikkel még kártyázni sem érdemes. — Hát csalók, svindlerék a magyarok? Szeretném én látni, hogy ezt akármilyen kis hercegecske rólunk feltételezni merje!

— Dehogy, fiam. — magyarázta az öreg ur, miközben igyekezett lefogni hadonászó kezemet — dehogy! Hanem a hercegnak az az elve, hogy olyannal soha sem kártyázik, aki veszít. Szerinte azzal érdemes csak kártyázni, aki tőle nyer. Az olyannal, aki veszítene, szóba sem áll, mert afféle szegény fickóktól, mint mi magyarok vagyunk, nyerni nem akar. Hiszen ő — amint hiszi — egy trónnak lesz majdan az ura.

— Azt már tudom, kedves bátyám. De hát miért épen a magyarokkal nem akar játszani? Talán mi mindig vesztenénk?

— Hát persze! — szólt mosolyogva az öreg ur s fejével biccentve, tovább ballagott.

Én pedig azon gondolkodtam, hogy a herceg üveglúzában aligha nevelkedett, no meg azon, hogy igen sok kártya-partija lehetett már neki, hogy úgy ismer bennünket, magyarokat...

Egy vasárnap délután a fasorban sétáltam.

nézték és ez a megismerés nemesak hathatós barátokat szerez a vidéki városoknak, — hanem bizonyára a gyorsabb és nagyobb segítséget mindazon törekvésekben és mozgalmakban, amelyekben eddig egészen magukra voltak hagyatva.

Szavaznak.

A képviselőház ülése.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Budapest, február 8

A mai ülésen már folyt az adójavaslat részletes vitája. Mint a vita során mindég, úgy most is Polónyi Géza az állandó szónok, aki minden egyes szakaszhoz nagy kitartással beszél, módosít és javasol. A mai ülésen nem történt nagyobb nevezetesség, mint — ami előrelátható volt — elfogadtak néhány szakaszt. E miatt a kormány nagyobb számban rendelte be a képviselőket.

Az ülésről részletes tudósításunk a következő:

Justh Gyula elnököl az ülésen.

A mai ülés tíz óra után kezdődik. A kormány részéről jelen vannak: Wekerle Sándor miniszterelnök, Apponyi Albert, Darányi Ignác és Günther Antal miniszterek.

Elnök bejelenti a Háznak, hogy Brediceanu Coriolán tegnap reggel meghalt.

A Ház részvétének jegyzőkönyvileg ad kifejezést.

(A Csávossy-ügy.)

Csizmazia Endre, az igazságügyi bizottság elnöke azután jelentést arról, hogy a bíróság a Csávossy Béla volt háznagy ellen indított pert elutasította azzal az indoklással, hogy Csávossy annak idején a darabont szolgálók napi-díját kitevő 6590 koronáról Perzel Dezső akkori házelnöknek szabályszerűen elszámolt. Csizmazia az igazságügyi bizottság nevében azt javasolja, hogy a Ház kártérítési pert indítson Csávossy volt háznagy ellen.

Laehne Hugó: Az igazságügyi bizottság indoklását nem teheti magáévá. A parlamentáris szemponjtából nem elégséges, ha a háznagy csupán az elnöknek számol el a kiadásokról, a kártérítési per megindításához egyébként hozzájárul.

A Ház ezután hozzájárul az igazságügyi bizottság jelentéséhez.

(Az adóreform.)

A földadóreform részletes folytatólagos tárgyalása következik ezután.

Csányi Sándor: Rövid felszólalásában kijelenti, hogy a javaslatot elfogadja.

Nagy György: Sújtáságos jelenségnek tartja, hogy a koalíció szónokai szinte egyhanguan szólnak arról, hogy a földadó reform súlyos anyagi kárt fog okozni a kisgazdáknak és esodálatosképen mégis mindannyian elfogadják a javaslatot. Majd arról beszél, hogy már gyermekkorában foglalkoztatta őt a kataszter igazságtalan beosztása.

Egy hang: A esodagyermek. (Derűtség.)

Nagy György: Egész biztosan megállapítható, hogy a kataszter kiigazítása nem kerülne akkora időbe és pénzbe, amint ezt a miniszterelnök feltünteti. A javaslatot nem fogadja el.

Kecskeméthy Ferenc: A javaslattal szemben több ellenvetéssel él. Különösen a kataszter kiigazítása körül lát bajokat, amelyeket a javaslat a jövőben sem fog orvosolni. Mindazonáltal elfogadja a javaslatot.

Elnök konstatálja, hogy szólni senki sem kíván, mire a vitát bezárja.

Polónyi Géza visszavonja határozati javaslatát.

Hoitsy Pál előadó rövid felszólalásában az elhangzott ellenvetésekre reflektál. Megnyugtítja a Házat az iránt, hogy a javaslat a szegény osztályok érdekeiről sem feledkezik meg. (Helyeslés.)

Elnök szavazás alá boesájtja a benyújtott módosításokat és határozati javaslatokat.

A Ház túlnyomó többsége változatlanul fogadja el a javaslat címét és az összes módosításokat és határozati javaslatokat elveti.

Elnök az ülést tíz percre felfüggeszti.

Szünet után.

Polónyi Géza ajánlja a Háznak, hogy a javaslat első és második szakaszát együttesen tárgyalják, mert a két szakasz lényegileg össze tartozik.

A Ház ehhez hozzájárul.

Polónyi Géza az első és második szakaszhoz szólva, figyelmébe ajánlja a pénzügyminiszternek a külföldön követett azon eljárást, hogy a katasztert minden 15-ik évben kiigazítják. A művelési ágak megváltoztatásából nagyon bizonytalanul lehet csak megállapítani az adójövedelem esökkenését, vagy növekedését. Majd szól arról, hogy a nagybirtokosok nem valami nagyon fognak károsodni a reform által. Ezt nagy hallgatásuk is bizonyítja, amelylyel a reformot fogadják.

Polónyi után Novosel Mátyás és Magdiós Péter horvát képviselők beszéltek horvát nyelven a javaslat ellen.

Wekerle Sándor szólalt fel ezután. Nem fogadja el Polónyinak a kataszter időleg történő általános kiigazítására vonatkozó módosítását, mert Ausztriában erre elriasztó példát lát. A mostani javaslat a kisembernek könnyíti meg a helyzetét, kéri annak elfogadását.

Polónyi válasza után a Ház a szakaszt változatlanul elfogadja.

A következő szakaszhoz Hódy Gyula és Holló Lajos szólaltak fel. Utóbbi módosítást is ajánlott.

A miniszterelnök elfogadta Holló módosítását, mire az ülés két óra után véget ért.

Az Aradmegyei Takarékpénztár közgyűlése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 9

Vasárnap délelőtt tartotta az aradi pénzügyi piac egyik legkiválóbb tényezője, az „Aradmegyei Takarékpénztár“ évi rendes közgyűlését, melyen a szilárd pénzügyi politikának és az intézet kereteiben felhalmozódott erők okos konzerválásának fényes eredményéről vettek örvendetes tudomást a megjelent részvényesek. Az „Aradmegyei Takarékpénztár“, mely egy nagy körzetnek különböző erőtevézőkből kialakuló gazdasági életéhez van kapcsolódva: hű tükre annak a harmoniának, mely nélkül ez a gazdasági forrongásban levő ország el nem lehet. Közgazdaságunk három főtevézőjének: az őstermelés, ipar- és kereskedelemnek egymásra utaltságát, békés egymásba kapcsolódásának szükségességét mi sem bizonyítja fényesebben, mint, hogy a tavalyi kielégítő gazdasági év dacára elmaradt ennek a bőségnak az iparban és kereskedelemben érezhető hatása. Pénzügyintézetünk ezt a sivár állapotot, diszkrétreméltó előzékenységgel a hitelre szorult közönség részére nem tették elviselhetetlenné. Az „Aradmegyei Takarékpénztár“ vezetősége, élén Ring Géza vezérigazgatóval a szolidaritásnak és kulantériának oly mértékével tartotta egyensúlyban részvényesek és hitelkeresők érdekeit, hogy a közönség határtalan bizalma folytán ez a vállalkozási kedv nélküli esztendő volt egyik legfényesebb üzleti éve az intézetnek. Az intézet a maga becsületos feladatai által megszabott keretek tágitása nélkül is a fokozatos fejlődés impozáns képét mutatja s ebben az esztendőben örvendeztette meg részvényeseit azzal, hogy az osztalékot tetemesen felemelte.

A közgyűlés lelkesen ünnepelte az igazgatóságot és Ring Géza vezérigazgatót, akinek kiváló képességeit minden módon honorálni igyekeztek.

A közgyűlésről a következőket jelenti tudósítónk:

Az „Aradmegyei Takarékpénztár“ harmincegyedik évi közgyűlésén Szathmáry Gyula nyug. alispán elnökölt. A jegyzőkönyv vezetésére Mandl Vilmos dr. jogtanácsost, annak hitelesítésére Neuman Dániel, Reicher Károly és Eles Armin részvényeseket kérte fel. Elnöki megnyitójában ismertette a pénzügyintézet elmúlt évi nagy forgalmát és annak minden üzleti ágára kiterjedő fejlődését. (Lelkes éljenzéssel honorálta a közgyűlés az elnöki megnyitót.) Ring Géza vezérigazgató terjesztette elő ezután az igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentéseket. E szerint az összforgalom az előző évi 14 millióval multa felül és közel 365 millióra rugott, a zárszámadások szerint kimutatott tiszta nyereség pedig a tartalékok megfelelő dotálása és bőséges leírások után, 19,000 koronával nagyobb az előző évinél. A battonyai és eleki fiókok a lefolyt évben is megfelelő eredményekkel működtek és a „szövetkezett Békéscsaba városi takarékpénztár“ is az előző évinél jobb és a várakozásoknak megfelelő eredménnyel zárta le fennállásának 7-ik üztelétét.

Az 1908. évi mérleg szerinti tiszta nyereség, az előző évről áthozott 40,000 koronával együtt 370,078 K. 96 f., mely összeg felosztását az alapszabályok (127. §.) rendelkezéseinek betartásával az igazgatóság javaslatára a közgyűlés a következőképen határozta el:

1. A részvénytőke ötszázalékos kamata 45.000 korona. 2. Előző évről áthozott 40.000

Bennt a kurszalomban nagyban folyt a modern betegségnek egyik legmodernebb előmozdítója: az idegölő tombola. Ez elől menekültem el s irányítottam lépteimet az Erzsébet-park felé. Már közel voltam ennek a bejáratához, mikor élénk beszélgetés ütötte meg a fületem.

— De ő adta, édesapám! mondta egy síró hang.

Majd néhány olyan hangot hallottam, ami kétségtelenné tette előttem azt, hogy itt valakit egy másik valaki, aki annak az előbbi valakinek az apja lehetett, jól elpáhoit. Nem sokat törődtem az egész dologgal és tovább akartam menni, de a másik hang, melynek tulajdonosa az apa lehetett, következőképen dörmögött:

— Hazudsz, te nyomorult kölyök. Akármint is beszélsz, nem hiszem el. Loptad te azt. És ha vissza nem adod, összezuzlak.

— De, édesapám, ha moudom, hogy a herceg adta.

Ahá, itt a hercegről van szó, gondoltam magamban. És most már akármilyen szándékom is lett volna e helyről távozni: a kíváncsiság visszatartott.

— Csak talán nem adja egy olyan rongyos kis pikkolónak, minő te vagy, egy herceg az arcképet? Bármit mondasz, nem hiszem.

Azt az arcképet loptad. S most rögtön vissza is viszed.

— De, édes apám, a herceg nekem adta és még rá is irta a levét, pityogott a gyerek — hogy ha majd rá leszek a segítségére szorulva, menjek el hozzá, mert majd ő még király is lesz és gazdag is.

Ez utóbbi szavaknál — mint a fa mögül, hová elbujtam, észrevettem — felragyogott a gyerek arca.

Az apa észrevett és én oszoltam, mert nem akartam, hogy engem is úgy eldöngessem, mint a fiát.

Később megtudtam az „öreg ur“-tól, hogy a herceg otthagya a fürdőhelyet. Elutazása előtt egy kis pincémek, a Lacinak, fényképét ajándékozta az aláírásával. És megmondotta neki, ha valaha valamiben megszorul, menjen hozzá s menten jobbra fordul a sorsa, ép úgy, mint a mesékben.

Most, hogy a Laci gyerek az újságokból tudomást szerzett a herceg külföldi turnéjáról: a kis pikkoló aligha föl nem keresi a herceget, hogy jövendő gazdagságának küszöbén a jó aláírásu fotografiát — prezentálja nála.

Cornelius.

Korona és a részvénytőke 5 százalékos kamatjának levonása után fennmaradó 285,078 kor. 96 fill. nyereségből: a) a rendkívüli tartalék-alapnak 28,507 kor. 90 fill., b) 10 százalékos jutalék az igazgatóságnak 28,507 kor. 90 fill., c) 3 százalékos jutalék a tisztviselőknek 8,552 kor. 27 fill., d) 2 százalékos jótékony és kulturális célokra 5,701 kor. 58 fill. 3. A felügyelő-bizottság tiszteletdíja 1908. évre 4000 kor. 4. 2250 darab részvény osztalékának 110 koronára leendő kiegészítésére felülosztalékul 202,500 kor. 5. A tisztviselői nyugdíjalap gyarapítására 7,300 kor. 21 fill. 6. Az 1909. évre átvezetendő 40000 korona. **Reicher** Károly városi tiszti fő-ügyész az előterjesztett jelentések és számadásokra leendő szavakban jegyzőkönyvi közönetét fejezi ki elsősorban a kitünő vezérigazgató, lelkiismeretes igazgatóság és derék tisztviselői karnak az elmúlt évben a részvényesek érdekében kifejtett tevékenységükért és indítványára a közgyűlés a szokásos felmentvényt az igazgatóság, felügyelő-bizottságnak megadta.

A napirend második pontja az alapszabályok 160. §-ának módosítása volt, amely a tisztviselők és vezérigazgató nyugdíját állapítja meg. Az új módosítás szerint a vezérigazgató nyugdíja 8000 koronánál nagyobb nem lehet. Ennek elfogadása után a közgyűlés a kisorsolt választmányi tagokat egyhangulag ismét megválasztotta.

A közgyűlésen Szathmáry Gyula elnöke alatt jelen voltak: Bing Simon, Neuman Samu, Kintzig János, Leopold Zsigmond, Ring Géza, Mandl Vilmos dr., Sárkut Domokos, Reiber Emil, Fodor Gyula, Lészai Sándor, Szathmáry Mihály, Kopp János, Glöck Károly, Barabás Béla dr., Matehowsky Károly, Steiner Vilmos, Reicher Károly, Dániel Endre, Domonkos Gyula, Mihályi Ágoston, Kristófy János, Kenedin Ervin, Králitz Lajos dr., Nussbaum Zsigmond, Lichtmann Manó, Sugár Károly, Neuman Dániel, Éles Armin, Maresch Gyula, Tenner József, Kohn S. N., Raucher Emil, Keresztes Gyula dr., Seidner Bernát, Herz Andor dr., Oravetz Miklós, Braun Mór, Weisz Dávid, Strasser Győző, Weisz Mór, Ring Béla dr., Embey Iván, Weisz Pál, Tolnai János dr., Lukács Lajos dr., Kádas Kálmán, Tischler dr., Köpf János dr., Löffler Jakab, végvári Neuman Adolf, Schreger Viktor, Dobiaszi József, Rosenfeld Herman, Istvánffy Béla, Deutsch Andor, Rosenberg Miksa dr., Bing Hugó, Funkelstein József, Ring Lajos, Pick Ernő, Nemes Géza, Werner Károly, Hollender Ignác, Neuman Alfréd, Fuchs Ignác, Wallfisch Armin, Szende Tivadar dr., Éles Béla dr., Klein Sándor, Neuman Hermann, Robitschek Samu, Schwarz Adolf, Schwarz Hermann, Páris Lajos dr., Szücs F. Vilmos, Dálnoki Nagy Lajos dr., Hegyi Albert, Steiner József, Donáth Simon, Szokolczay Lajos, Tapolicsányi Kálmán, Somogyi József, Gergelyi László, Domonkos Lajos, Verzar Béla és Kohn József.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **Az aradi angol klub.** Élénk érdeklődés mellett tegnap az angol klub megalakult. Célja az angol nyelvnek főképpen társalgás útján való elsajátítása. A klub működése igen kedvező auspiciumok mellett indul meg, amennyiben három angol születésű tanárnő vállalkozott a klub céljainak előmozdítására. A vezetőség a következőképpen alakult meg: Elnök Gérecz Károly főreáliskolai tanár, ügyvezető igazgató Kerpel Izsó könyvkereskedő, pénztáros Sándor Arthur kereskedő, titkár Smith Ilona. A kör elhatározta, hogy hetenkint háromszor tart összejövetelt, még pedig vasárnap délelőtt fél 11-től fél 12-ig a felső kereskedelmi iskola emeleti termében, kedden délután 5-6-ig és esütörtökön esti fél 9-től fél 10-ig a Városi-kávéház félemeleti helyiségében. Kéretnek tehát az érdeklődők, hogy Kerpel Izsó igazgatónál jelentkezni sziveskedjenek, ki készséggel szolgál felvilágosítással a klub ügyeire vonatkozólag. A legközelebbi összejövetel vasárnap e hó 14-én lesz a felső kereskedelmi iskola emeleti termében.

Az utcai harc emlékünnepe

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 8

A városháza tornyán gyászlobogót leunge-tett a februári szél. Arad közönsége ma tartotta hatvan éves emlékünnepe annak az utcai harcnak, amelylyel Asztalos Sándor és hőslélekű társai megmentették ezt a várost a végpusztulástól. A halás utódok letették a hőshonvédek közös sírjára az elismerés virágait és kegyelettel emlékeztek meg róluk.

A mai emlékünnepen feljultak előttünk a daliás idők szép emlékei. Megjelentek az ünnepélyen az aradi öreg honvédek, — számszerint harmincketten — akik élő tanúi a magyar történelem legszebb lapjainak: a szabadságharcnak. Megjelent az utcai véres harc egyik részese: *Slágl* öreg honvéd, aki elhozta magával az ereklyemuzeumból a régi esatazászlót, amely alatt kivívták az osztrákokon és rácokon a nagy diadalt. Egyenes tartással, büszkén, fesszes léptekkel szép rendben jöttek ezek a tiszteletreméltó emberek, akiknek szeméből ma is kisugárzott a végtelen rajongás, a nagy honzszerelm.

Arad város egész közönsége résztvett a mai emlékünnepeben, amelyről a következő tudósításunkban adunk számot:

(A vasárnap-i ünnepély)

Az aradi Asztalos Sándor-társaság az idén még impozánsabban ünnepelte meg annak az utcai harcnak emlékét, amely 1849. február 8-án megmentette Aradot a teljes elpusztulástól. Asztalos Sándor honvédszázados Boczkó Dániel kormánybiztossal együtt a maroknyi honvédekkel az ellenséggel szemben esodákat vívott. Kilencezer embert vertek ki a városból. Evről-évre megünnepeli Arad közönsége ezt a napot, de a mostani hatvanadik évforduló még nagyobb szabású volt az eddigiekénél.

Vasárnap este a tűzoltók zenekara vonult ki a Szabadság-térre, ahol a vértanúk emléke előtt játszott el néhány hazafias darabot. Fél nyolc órakor diszeládás volt a színházban, amely alkalommal a Gyimesi vadvirág című népszínmű került színre. A polgármester társaságában megjelentek a diszeládáson az ünnepélyre érkezett vendégek is: *Kovácsy* Akos ügyvéd, függetlenségi pártelnök, *Kovácsy* Albert ügyvédjelölt Mármaroszigetről, *Asztalos* Kálmán dr. ügyvéd Nagyenyedről, akik Asztalos Sándor rokonai. Megjelent továbbá Mármarosziget város képviselőjében *Mérey* Ferenc városi tanácsos. Pósa Lajos költő az ünnepélyen *nem jelent meg.*

(Február 8-án.)

Diszes közönség jelent meg hétfőn délelőtt kilenc órakor a minoriták templomában, ahol az utcai harcban elesett honvédek emlékére gyászistentisztelet volt.

Mise után a templomban levő közönség menetté alakult át és zeneszó mellett vonult fel a város közgyűlési termébe, ahol az ünnepély további része folyt le. A közgyűlési terem és karzat zsúfolásig megtelt.

Magyar Ferenc, a rendező-bizottság elnöke tartotta a megnyitó beszédet, szép szavakkal emlékezve meg a mai ünnepély jelentőségéről. Utána az állami tanítóképző ifjusága énekelt el a *Himnusz*-t, amelyet a közönség állva hallgatott végig.

Ezt követte *Harmath* Ferenc áll. tanító szavalata, aki Pósa Lajos „Asztalos Sándor” című alkalmi költeményét szavalta el mély érzéssel. A közönség zajosan megtapsolta.

(Az ünnepi beszéd.)

Nagy figyelem között emelkedett ezután szólásra *Szondy* János tanár, az Asztalos Sándor-társaság diszelnöke, aki az ünnepi beszédet tartotta. Szépen átgondolt beszédében többek között a következőkben méltatta az utcai harc nagy jelentőségét:

— Az önfeláldozó heroizmus mentette meg a szabadságharcban Aradot is az elpusztulástól. Hatvan évvel ezelőtt ennek a városnak a nyelve még idegen volt, de a lelke magyar volt már akkor is, amelyen megtörték a délvidéki lázadás hullámai.

Az ellenség az aradi várból hiába bujtogatta, bombázta, égette, pusztította kilenc hónapig ezt a várost, Arad polgársága ezt a tűzpróbát kiállotta dicsőségesen, a nemzet igazságos ügye mellett kitartott rendületlenül. Azért akarta megsemmisíteni az ellenség, azért támadta meg egész erejével, teljes hadalmával, háromezer császári rendes katoná Temesvárról, négyezer lázadó haramiával. A védelmező haderőt, a honvédséget tiszszeresen marta felül az ellenség. A veresége biztosnak látszott, ha ki nem tér a veszedelem útjából. Rövid, kemény tusa után elvonult s nyomában menekült a polgárság.

Védteletlenül, üresen állott a város. Ez a nap eseményeinek a gyászos háttere. Az előtérben megnyilatkozik a halált megvető bátorság, az elszántság esodatevő ereje. A kormánybiztos Boczkó Dániel teljesíti a kötelességét, biztatja, bátorítja, lelkesíti a csüggedőket, egyebet nem tehet, maga is agg, erőlen. De egy kis honvédsapat megállapodik körülötte a pécskai uton, a hőslélekű Asztalos Sándor, honvédszázados kis csapata. A fiatal dalia átön i a maga elszánt lelkét a katonába, rámutat a védtelen városra:

— „Nézzétek, a Maros partján már lobog a láng, a magyarság végvárát megemészti a tűz, nem marad kő a kővön. Térjünk vissza, győzelem, vagy halál! Tüzet fog a honvéd szíve, kiujulnak az areok, kivillan a kard, kiborulik a lobogó, megperdül a dob. Előrel Felriad az éljen, a csatakiáltás megrázza a leget, a lelkeket. Az emberlavina egyre nő, magával ragadja a katonát, a polgárt, végig hömpölyög a Kossuth-utca és a Templom-utca torkolatánál kitorve, rettenetes robajjal rászakad az ellenségre. Ime, a lelkesültség hadi taktikája. A légrengető hadilárma hallatára az ellenség ereiben megfagy a vér, azt véli, hogy egy óriási sereg rohanta meg. Annyi ideje sincs, hogy magához vegye fegyvereit, jó része fegyver nélkül keresi a rést, meghátrál az egész armádia, katonák, rablók, haramiák összegabalyodva. Joanovits őrnagy fel akarja tartóztatni a retíradát, de egy golyótól találva holtan bukkik le a lováról. Csatazaj tölti be a várost, két órán át hullámszik a harc az utcákon. Négy óra tájban megtorpan a kifelé szorított ellenség, a torlasznál, melyet a magyarok ellen emelt, megakad a saját hálójában. Vége már neki. A hullákból egy véres halom képződik, súlyos sebet kap Stankovits, a fővezér is, kinek seregéből ötszázan estek el, a nap hőse, Asztalos Sándor csupán 14 halottat vesztett. A szabadságharc lelke, Kossuth Lajos, az aradi utcai harc dicsőségét Egervár diadalához hasonlítja. En nem ülök a történelem ítélt székébe. Nem akarok egyebet látni ma, csak azt a diadalmat, azt a magasra emelt lobogót a hősz kezében, csak arra a sírhalmra vágok leborulni, ahol annak a 14 hősznek a porai hamvadoznak; minden érzésem csak abban a mélységes halálban olvad össze, amelylyel a Gondviselésnek tartozunk, amely a mi szegény, sokat szenvedett hazánknak olyan bátor, olyan elszánt, olyan lánglelkű hőszöket adott, mint Asztalos Sándor. Aldott legyen az emlékezete!

A beszédet a közönség nagy tetszéssel fogadta és a szónokot zajosan megtapsolta.

(A táviratok.)

Az elnök ezután felolvastatta az érkezett táviratokat. Táviratot küldött Hamburgból Asztalos Sándor fia, *Asztalos* Emil is, aki a megjelenésben akadályozva volt. A távirat így szól: Asztalos Sándor társaság Arad. Február 8-iki ünnepély városháza Arad. — Lelkembben én is önökkel ünnepelek, sajnos nem lehetek én is személyesen közöttük. Szívemből köszönöm a fényes megemlékezést és kérem a magyarok Istenét, hogy édesatyám szelleme hozzon áldást a szép Aradra. — Asztalos.

Táviratot küldött még Mármarosvármegye nevében *Szabó* Sándor alispán is, aki a vármegye nevében üdvözölte a társaságot abból az alkalomból, hogy a megye szülöttének emlékét ünnepeli.

Varjassy Lajos polgármester lendületes zárshava után az ifjuság újból egy hazafias dalt énekelt el, mire az ünneplésnek a városi része véget ért.

(A hősök sirjánál.)

A város házaról zárt sorokban a hősök sirjához vonult ki a közönség, ahol Zaráy Jenő polgári iskolai tanár nagy hatással szavalta el Csécsy Imre református lelkész Február 8-án című versét, amely után Asztalos Kálmán dr. tartott szépen átgondolt beszédet.

Ezután elhelyezték a sirra a koszorukat, mire a közönség csendben széteszlott.

(Az esti ünnepély.)

Este 8 órakor nyitotta meg igen nagy közönség előtt a társaság évi közgyűlését Söfalvy György elnök. Meleg szavakban emlékezett meg a nap jelentőségéről, majd utána Zaráy Jenő szavalta el a „Február nyole” című lelkes költeményt. Az elnök évi jelentése, majd a pénztári jelentés után felhatalmazták a választmányt, hogy az egyesület helyiségének kérdésében eljárjon. Az évi tisztújítás következett ezután. A tisztikart egyhangulag a következőképpen alakították meg: *Társelnökök:* Bedő Arpad dr., Magyar Ferenc, Reinhart Gyula. *Alelnökök:* Váradi Kálmán, Gásza Béla, Glück Károly, Jakabffy István, Keppich dr., Hönig Ottó, Szabó Zoltán. *Titkárok:* Zaráy Jenő, Bleiky Boldizsár, Erdélyi Gyula. *Tb. titkár:* Szarka László. *Számvevő:* Vidor Sándor. *Számvevő-ellenőr:* Kürthy Fülöp. *Jegyzők:* Rédiger Károly, Zabb István. *Ellenőrök:* Georgiádes József, Grallert Rezső, Jenney Béla, Klár Ferenc, Varga Kálmán. *Ügyvezetők:* Barabás Béla dr., Nagy Sándor dr. *Pénztárnok:* Schaffer József. *Gazdák:* Reiner Ede, Jäger József. *Számvizsgálók:* Schwartz Zsigmond, Faragó Béla, Kürthy Fülöp és nagyszámu választmány.

Az elnök ezután üdvözölte a közgyűlésen megjelent idegeneket: Asztalos Kálmán dr.-t, Asztalos Sándor unokaöccsét, Mérey Ferenc máramarosszigeti tanácsost és Kovássy Akost, a máramarosszigeti függetlenségi párt ősz elnökét, akiket a társaság tagjaivá avatták. Kovássy lelkes, megható beszédben köszönte meg az üdvözlést és a tagavatót.

Mérey Ferenc Máramarossziget közönsége nevében üdvözölte az aradiakat és ígérte, hogy Máramarossziget városa, mint Asztalos Sándor szülővárosa is meg fog tenni mindent, hogy Aradon minél hamarabb álljon a nagy hős szobra. Kovássy Albert máramarosszigeti ügyvédjelölt mondott még ezután néhány lelkes szót, a társaság pedig ünnepies hangulatban még sokáig együtt maradt.

(A munkások Asztalos-ünnepé.)

Az Aradi Nemzeti Szövetség munkásképző intézménye, mint minden évben, úgy az idén is kegyelettel áldozott Arad hős védőjének, Asztalos Sándor emlékének. Az ünnepélyen nagy közönség volt jelen, képviseltette magát az Asztalos Sándor társaság is. Az ünnepély Dávid Dezső hatásos szavallatával kezdődött. Utána Berecz Károly tanár tartotta az ünnepi beszédet. A nagy szónoki hévvel előadott, poetikus gondolatokban gazdag beszéd igen nagy hatást tett. A közönség lelkes tapsal fejezte ki háláját Berecz Károlynak.

A balpárt panasza. A balpárti képviselők értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy mivel a fontosabb bizottságokba nem választotta be őket a parlament, egyéb bizottsági tagságaikról is lemondanak. Wekerle Sándor miniszterelnök — mint budapesti tudósítónk jelenti — ma a folyosón Nagy Györgynek ígéretet tett, hogy a bizottságokban a balpártnak több helyet juttat, mire a lemondásokat a balpárti képviselők felfüggesztették.

Az osztrák kormány megalakulása. Bécsből táviratozzák, hogy az osztrák parlament munkája már annyira előrehaladt, hogy az osztrák hivatalos lap szerdai, vagy csütörtöki száma már közölni fogja a teljes kabinet kinevezését.

A esch miniszter valószínűleg Prade, a lengyel miniszter Abrahamovics lesz. A parlament legnagyobb pártja, a keresztény szocialista párt, több taggal lesz képviselve a kabinetben.

Csatornázzák az Erzsébet-várost

Incidens a bizottsági ülésen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 9.

A legutóbbi közgyűlés utasításának megfelelően a mérnöki hivatal elkészítette az Erzsébet-város csatornázásának terveit és költségvetését, amelyek felett a szerdai tartandó közgyűlésnek kell döntenet. Ma foglalkozott ezekkel a tervekkel és előterjesztésekkel a közlekedési bizottság, amely azt javasolja, hogy a törvényhatóság határozza el az Erzsébet külvárosnak csatornázását, tekintve azt, hogy a hosszú évtizedeken keresztül elhanyagolt városrész egészségügyi viszonyai annyira megromlottak, hogy az fejlődésében megakadt és a belvárosból a drága házberék miatt elköltöző lakosság nem ezt a természetes letelepedési helyet keresi fel, hanem új telepeket alakít és a közelfekvő Mikalaka községbe vonul el.

A közlekedési bizottság kimondotta, hogy a 491 ezer korona költséggel tervezett csatornázást megvalósítandónak tartja és ennek fedezetül azt ajánlja, hogy abból 180 ezer koronát a csatorna mentén levő házak tulajdonosai fedezzenek. A még szükséges 360 ezer korona fedezetül kijelöltetnek azok a feleslegek, amelyek a Shone-csatorna jövedelméből fennmaradtak és amelynek építéséhez Arad egész közönsége, tehát az Erzsébetváros is 2 százalékos pótdó alakjában hozzájárult. Minthogy azonban ezek a feleslegek még nem fedeznek teljesen a szükségletet, azt javasolja a bizottság, hogy a 38 százalékos csatornájárlék kulcsa 0,2 százalékkal emeltesse fel, a még mindig fedezetlenül maradó 4-5 ezer korona törlesztési hányadot pedig néhány éven át a házipénztár előlegezze. Ez olyanképpen térül meg, hogy az új telep csatornázása és az új házak építése által az említett csatornaműnek jövedelme szaporodni fog.

A csatornázási tervek szerint ennek a közegészségügyi intézménynek fő utvonala a Választó-, Demeter- és az Illés-utcán vezetnek át, amelybe a kereszt-utcaikon lefektetendő csatornák kapcsolhatnának bele. Az Illés- és a Demeter-utcaiba épülő egy-egy főgyűjtő és ezáltal a város a védőgátba beépített zsilip fenntartási költségeitől szabadul meg, amely szintén a csatornázási költségek javára fordítható.

A bizottság nem tette magáé Reisinger Sándornak propezióit, aki a költségek fedezésére igazságosabbnak tartaná a pótdó megfelelő emelését, mert — ugymond — ezáltal a nagyobb adózó képességű lakosság, pl. a háztulajdonosok nem háríthatnák át magukról a csatornaépítés költségeit arra a társadalmi rétegre, amely a felemelt házber fejében fogja viselni annak a 0,2%-nak kivetését, amelyet a mérnöki hivatal az építési költség céljából proponált.

A bizottság vitája alkalmával kinos incidens játszódott le. Blaskovich Antal bizottsági tag ugyanis szóvátette a szerinte igazságtalan állapotot, hogy a külvárosok óriási terheket vesznek magukra olyan intézmények létesítéséért, amelyek hasznából ők nem részesednek és kérte, hogy a csatornázás oly módon oldassék meg, hogy ez egyszer a belváros lakossága teremtsen valami közintézményt a külvárosok részére. Például említette fel a Szarazér munkálatait, amelyek teljesen a külvárosi polgárok terhére készültek. A bizottság több tagja Blaskovich felszólalására azt jegyezte meg, hogy ez a kérdés most ninesen napirenden. Blaskovich ugy értette a közbeszólást, mintha a bizottság tagjai szóvási jogát akarták volna befolyásolni és nem várva meg azt, hogy a bizottság elnöke bármely irányban is intézkedett, vagy felvilágosítással szolgált volna, felugrott helyéről és azt mondva, hogy ilyen körülmények között neki itt beszélni nem szabad, tárgyalnia sem lehet, magából kikelve hagyta el a tárgyalótermet. Az incidens után a bizottság elvetette Reisinger propezióit és a mérnöki hivatal javaslatát tette magáé.

Megvádolt hatóságok.

Újabb fegyelmi Kovács Ferenc ellen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 9.

A városi közigazgatási bizottság ma tartott ülésén fegyelmi ügyekkel volt kénytelen ismét foglalkozni. Emlékezetes még az az affér, amely Kovács Ferenc községi iskolai tanító pamfletjei révén keletkezett és amely nemcsak az illetékes hatóságokat, hanem a közvéleményt is hosszú ideig foglalkoztatta. Kovács Ferenc (Sikulusz) röpiratában olyan cselekményeket tulajdonított Kovács Vince iskolai felügyelőnek, amelyek valóságuk esetén súlyos következményekkel jártak volna az iskola felügyelőre nézve. A füzetekben foglalt vádak azonban a közigazgatási bizottság által folyamatba tett fegyelmi vizsgálat alatt alaptalanoknak bizonyultak és a közigazgatási bizottság rehabilitálta Kovács Vince megtámadott köztisztviselői repitációját.

A pamflet írója ellen is megindult természetesen a fegyelmi eljárás és ez súlyos következményeket vont maga után. A tanítót a bizottság szigorú büntetéssel sújtotta, amelyben kimondotta, hogy két éven át összes korpótlékait megvonja.

Kovács Ferenc a fegyelmi vizsgálat befejezése után anélkül, hogy ezen fegyelmi ítéletet megfelebbezte volna, feljelentés alakjában egy itt reprodukálhatatlan beadvánnyal fordult a kultuszminiszterhez, amelyben a főispánról a polgármesterről, a közigazgatási bizottságról és az iskolaszékéről olyan módon nyilatkozik, hogy a miniszter szükségét látta annak, hogy Kovács Ferenc ellen eljárjon. Felkérte ugy az ő, valamint a Kovács Vince ellen lefolytatott fegyelmi vizsgálat iratait a tanfelügyelőség útján, amelyeket azzal küldött vissza: minthogy a Kovács Vince ellen írott pamfletben becsületsértő kitételek is vannak, Kovács Vince köteles sértőjét bíróság elé állítani, Kovács Ferenc ellen pedig durva tisztetlenség címén a fegyelmi vizsgálatot megindítandónak mondja.

Kovács Vince a miniszteri utasításoknak eleget is tett és mint az aradi kir. ügyészségnek a közigazgatási bizottsághoz intézett átirata tanúsítja, Kovács Ferenc ellen a becsületsértési és rágalmozási pert megindította. A közigazgatási bizottság mai ülésén Varjassy Arpad kir. tanfelügyelő tett indítványt az iránt, hogy a miniszterhez küldött felterjesztés miatt Kovács Ferenc ellen durva tisztetlenség címén indítsák meg a fegyelmi eljárást.

A bizottság ezt is elhatározta és egyben minthogy ez ügyben Varjassy Lajos polgármester érdekelve van, a fegyelmi vizsgálat megtartásával Múlek Lajos dr.-t a közigazgatási bizottság tagját bizta meg.

Ez azért vált szükségossé, mert a polgármester helyettese, Kádas Kálmán főjegyző a polgármesterrel rokoni viszonyban van. Az ügyészi tisztet a fegyelmi választmányban Reicher Károly főügyész helyett, aki szintén rokona a polgármesternek Rosenberg Miksa dr., közigazgatási bizottsági tag fogja ellátni. A közigazgatási bizottság a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez felterjesztést intéz az iránt, hogy a fegyelmi vizsgálatnál megbízott biztosnak eme szabálytól eltérő kiküldéséhez adja beleegyezését.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetési osztály — 151

K. Lippich Elek Aradon.

A miniszteri tanácsos az aradi kultúráért. — A Filharmonikusok és a képzőművészeti társulat tisztelgése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, február 8.

Nevezetes és a jövőre nézve nagyfontosságú napja volt tegnap Arad kulturéletének. Kadocha-Lippich Elek kultuszminiszteri tanácsos aradi időzése tette fontossá ezt a napot, amely egyszerre két aradi kulturintézménynek ígér biztató jövődőt. Az aradi filharmonikusok egyesülete az egyik és az Aradi képző- és iparművészeti társulat a másik; mind e két intézmény díszesre buzdósággal, lelkes szeretettel dolgozik már évek óta Arad kulturéletének fejlesztésén és hogy ebben a munkájában még nem érhetett el olyan eredményt, amilyenre vágyott, az a rendelkezésére álló eszközök csekély voltának tulajdonítható. A tegnapi nap biztató ígéretek hozott éppen ez eszközök megtartására nézve és ezért jelentenek a tegnapi események fordulópontot e két egyesület működésében.

Kadocha-Lippich Elek vasárnap délután érkezett Szeged felől Aradra. A miniszteri tanácsos érdeklődését Barabás Béla dr. országgyűlési képviselő hívta fel Aradra, mint olyan városra, melynek kulturélete megérdemli a kormány különösebb figyelmét. Barabás, aki városunk művészeti mozgalmait régóta szeretetteljes érdeklődéssel figyeli, felkérte a miniszteri tanácsost, hogy személyes tapasztalokkal győződjék meg Arad kulturális mozgalmairól és azok kívánalmairól.

A miniszteri tanácsost Barabás Béla és a Filharmoniai egyesület szépszámu küldöttsége várta a pályaudvarnál. Mandl Vilmos dr. üdvözölte néhány meleg szóval az érkezőt, aki ezután a Fehér Kereszt-szállodába ment. Itt először Varjassy Lajos polgármester tisztelt nála, majd felkereste Barabás is és kettőjük kíséretében ment Kadocha-Lippich a filharmonikusok hangversenyére. A miniszteri tanácsost meglepte a hangverseny magas művészi színvonala és elragadtatásának több ízben a legmelegebb elismerés hangján adott kifejezést.

A hangverseny után a filharmonikusok tisztelgő küldöttségét fogadta. A küldöttség előtt újból teljes meglepedésének adott kifejezést és megígérte, hogy tőle telhetőleg támogatni fogja az egyesület érdekeit és rajta lesz, hogy az a kulturmunka, melyet az egyesület végez, eredményes legyen.

Az „Aradi Képző- és Iparművészeti Társulat” küldöttsége tisztelt ezután a miniszteri tanácsosnál Kintzig János elnök vezetése mellett. A küldöttségben részt vettek Barabás Béla és Varjassy polgármester is. Kintzig szép szavakban körvonalazta a társulat működésének jelentőségét és kérte a miniszteri tanácsost, hogy szerezze meg a társulat részére a kormány jóindulatú pártfogását.

K.-Lippich a legmelegebb rokonszenvvel és lekötözött szíveséggel fogadta a küldöttséget. A képzőművészet pártolását — ugymond válaszában — a vidéki városok elsőrendű fontosságú érdekének tartja. A kormány nem zárkózik el az elől, hogy a társulat támogatására anyagi segítséget nyújtson, de az ő meggyőződése szerint nem ez az első cselekedet, mellyel a vidéki képzőművészet pártolását előbbrevinni lehet. Vannak e téren egyéb fontos teendők. Ugy van értesülve, hogy Aradnak nincs megfelelő tárlati helyisége.

E pontnál — ugymond a küldöttséghez a miniszteri tanácsos — kérelmüket összekapaso-

lom a filharmonikusok kérelmével és ígérem, hogy a kulturpalota ügyének előbbrevitelével mihamarább igyekezni fogok ezen a hiányon segíteni. Ami pedig a tárlatok rendezését illeti, kérem az aradi társulatot, kövesse a szegediek példáját, akik mielőtt kiállítás rendeznének, felmennek a fővárosba és a minisztériumban beszélnek meg a teendőket. Mindennek arra fogok törekedni, hogy az aradi tárlatok tartalom és művészi nivó tekintetében az eddigiéknél is magasabb fokon álljanak. A kormánynak ez irányú támogatása ki fog terjedni a városi képtárrra is. Ez szintén a kulturpalotában talál majd elhelyezést és előre is ígérhetem, hogy amint Aradnak ilyen helyisége lesz, egy szavukra megtelik az az állam tulajdonában levő legszebb képekkel.

Lelkes éljenzéssel fogadta a küldöttség a miniszteri tanácsos ígéréseit, melyekért az elnök halás köszönetet mondott.

Este nyolc órakor a miniszteri tanácsos tiszteletére a Filmarmóniai-Egyesület vacsorát rendezett a Fehér Keresztben. A vacsorán résztvettek:

Barabás Béla dr., Varjassy Lajos, Varjassy Árpád, Institoris Kálmán, Csánk Lajos, Mandl Vilmos dr., Láng Mihály, Burián János, Mezey Andor, Bácskay Béla dr., Vass Sándor dr., Prohászka László dr., Szántay Lajos, Szántay Béla, Kovács Vince, Krispin József, Stauber József, Ráskai Miksa, Schartner Sándor dr., Robitzek Samu, Tócs Ferenc, Steiner József, Nagy Orbán dr., Szöllösi István, Zellner Sándor, Sperber Frigyes, Scherhag Ernő, Holtzer József, Velosov Géza dr., Szendrey Mihály, Persa Péter, Spitz Sándor, Schattelesz József, Wagner József dr., Kell József dr., Kell Rezső és Kárács Győző dr.

A miniszteri tanácsos hétfőn reggel a gyorsvonattal Budapestre utazott.

MULATSÁGOK.

(=) **A katolikus bál elnöksége** felkéri a bál védnöknőit és a hölgy rendező bizottság tagjait, hogy folyó hó 10-én délelőtt fél 12 órakor a városháza kistermében tartandó értekezleten megjelenni sziveskedjenek. A bál elnöksége.

(=) **Postatisztek háziestélye.** A posta- és táviráda tisztviselők szerdai estélyén vendégeket szívesen látnak s az érdeklődőket ezután hívják meg. De kéretnek a megjelenni szándékozók, sziveskedjenek megjelenséket legkésőbb e hó 10-én szerda déli 12 óráig a postafőnökségnél (telefon 101.) bejelenteni, mivel előre nem jelentkezettek, avagy be nem jelentettek az estélyen részt nem vehetnek. Belépti díj nincs. Kezdeté este 9 órakor a Fehér Keresztben.

(=) **Jegyzők bálja.** A kisjenői járási jegyző egylet által Kisjenőn a kaszinó összes termeiben 1909. évi február hó 23-án, felerészben a járási kórház alap, felerészben saját pénztára javára zártkörű álarcos bált rendez. Belépti díj: személyjegy 3 kor., családjegy 5 kor. Kezdeté este 9 órakor. Álarc viselése nem kötelező.

(=) **A pécskai ifjuság** február 13-án a Heller-szálloda összes termeiben Szathmáry Gejza és Issekutz Marcell védnöksége alatt az „ajkai” és „resicai” bányakatasztrófa által sújtott családok felszegélyezésére hangversenyyel egybekötött zártkörű táncmulatságot rendez.

(=) **Jótekonycélú bál Mezőhegyesen.** Jankovich Lőrinc jószágigazgató védnöksége alatt álló Mezőhegyesi Első Magyar Asztaltársaság részben saját alapja, az árva és szegény gyermekek felruházására, részben pedig az olaszországi földrengés áldozatainak segélyezése javára 1909. évi február hó 20-án (szombaton), a „Központi” szálloda termeiben, a „Makói Dalárda” közreműködése mellett tombolával, világpostával, táncvigalommal és hangversenyyel egybekötött műsoros estélyt rendez.

AKADÁLY

az Óvár-tér rendezése körül.

Mészégető és téglagyár a vashid közelében.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, február 9.

A szerdai közgyűlés elé egy kényes kérdés kerül. Arad jövő fejlődésének egyik legjelentősebb tényezője, az Óvár-teret kell megmenteni a városfejlesztés céljaira. Az Óvár-tér rendezése a legközelebbi idő kérdése már. Ez a terület lenne egy esetleg létesítendő kiállítás színtere is. Most egy téglagyár, mészégető telepet készülnék ott létesíteni, oly módon, hogy az utóbbira átruházták Kocsis Lajosnak a várossal kötött még negyven évig érvényes szerződését. A város vezetőségének mindent el kell követnie, hogy a városnak az Óvár-tér felé való fejlődése minden akadálytól megszabadíttassék, nagyon természetes tehát, hogy oda új téglaverő telepek létesítése csak a közérdek rovására történhetnék. Az Ujaradra vezető vashid nemsokára állani fog és kissé sajátos volna ha a hid építésének esztendejében mész és téglagyárakat engedne a város a létesíteni arra a területre, amelyre a vashid aradi nyílása néz. Ezt a kérdést alapos megfontolás céljából le kell venni a napirendről s a jogügyi bizottság elé kell utalni. A fejlődő ipart természetesen támogatni kell s hisszük, hogy a téglagyár a város egyéb részén is alkalmas területet fog találni.

Kocsis Lajos építésznek az Óvár-téren létesült homoktégla gyártó telepe van, melyet a várostól, közgyűlési határozattal ötven évre bérbe. A telepen már hosszabb idő óta szünetel az üzem s most a perjamosi téglagyár, mészégető és mészégető-részvénytársaság akarja ugyanazon jogok és kötelezettségek mellett átvenni, mint a melyek Kocsis szerződésében vannak megállapítva. Ehhez természetesen a közgyűlés engedélye szükséges s azért az építész aziránt adott be kérelmet, hogy ezt a törvényhatóság engedélyezze.

A polgármester felszólította a tiszt ügyészi hivatalt véleményadásra s ez az átruházást újabb feltételek kikötése nélkül javaslatba is hozta.

A közlekedési bizottság ma délután tartott ülésén szintén foglalkozott a kérdéssel s a bizottság már látta, hogy milyen súlyos következményekkel járna az, ha a város a részvénytársaságot az Óvár-térnek rövid időn belül legszükségesebb részére, minden kautéla és a városi érdekek biztosítása nélkül beeresztené. A bizottság elvileg nem ellenzi az átruházást. De tekintve azt, hogy az Óvár-tér rendezése külsőben van s nem lehetetlen, hogy még a rendezés előtt is, például a tervbe vett kiállítás céljaira, szüksége lehet a városnak a szóban lévő területre, kimondotta, hogy csak a következő feltételek mellett hozza javaslatba a kérelem teljesítését:

Általános elvül kimondandó, hogy a közcélakat szolgáló terület felmondási határidő biztosítása mellett ruházható csak át. A szóban forgó telep egyesegyedül mészhomok téglagyártás céljaira lesz használható, tehát a mészégetés ott semmi körülmény között meg nem engedhető.

Tekintve azt, hogy rövid időn belül szüksége lesz a városnak az Óvár-tér rendezésével, vagy a kiállítás alkalmával a földrésze, már most megállapítja a közgyűlés, hogy a telepen eszközölt ingatlan befektetések (tehát gépek és más ingóságok nem) becsértékét ötvenezer

koronában állapítja meg. Minthogy már tíz esztendő óta bérbe van adva, a felmondási idő az átruházás kimondásának napjától öt évre kezdődik még pedig úgy, hogy a város a mai értéknek 72 százalékán válthassa meg, ha ma akarna magához váltani s minden következő évben két százalékkal esökkenik az érték. A számítás alapjául a Kocsis Lajossal készült és 50 évre érvényes szerződés szolgál.

Kocsis a homok fogyasztásáért évente 100 koronát fizetett. Ezt is megváltoztatandónak mondja a bizottság s csak 1000 korona homok használati díj fejében hajlandó átengedni. Ezek a bizottság által megállapított feltételek.

Azt hisszük azonban, hogy itt szerződési megállapodásoknak két oldali magyarázatáról van szó első sorban. A multakon okulva tehát akkor jár el leghelyesebben a közgyűlés, ha a kérvény tárgyalásába addig nem kezd bele, míg a jogügyi bizottság véleményét meg nem hallgatta. Le kell venni a napirendről az ügyet s csak a jogügyi bizottság véleményének beérkezése után foglalkozhatik vele azzal a lelkiismeretességgel, melylyel a beállható komplikációk elé vághat.

Mihalovits huszárszázados ügye.

Ujabb botrányok lesznek.

Mihalovits apja nyilatkozik.

- Fővárosi tudósítónktól.

Arad, február 8

József főherceg és Mihalovits Géza honvédszázados ismeretes botránya még mindig a legelőkeltebben foglalkoztatja a közvéleményt, sőt mint biztos forrásból értesülünk, a legközelebbi napokban újabb leleplezések következnek, amelyek még izgalmasabb színben fogják feltüntetni ezt a botrányos ügyet.

Ma megszólal az ügyben Mihalovits Károly zalaegerszegi nyugalmazott törvényszéki bíró, aki nyilatkozatában azt mondja, hogy fia november 3-án nem is követhetett tiszteletellenes magatartást a főherceg ellen, mert még december 2-án is a főherceg kíséretében volt. A Budapest mai száma új részleteket közöl. Többek között a következőket mondja:

(Mihalovits bünei).

Annyi bizonyos, hogy Mihalovits kapitánynak nagyon sok rossz fát kellett a tűzre tennie, hogy az általánosan jószívűnek ismert s alárendeltjeivel szívélyes, azok érdekeiért sokszor jelentős, nagy áldozatokra is kész József kir. herceget annyira felháboríthatta, hogy mellőzve minden elnéző tekintetet, szabad folyást engedett régi, kedvelt emberével szemben a katonai igazságszolgáltatásnak.

Mert — olyan forrásból nyerjük e részben értesüléseinket, aki huzamosabb ideig közvetlen közelségből ismerte az annak idején József főherceg parancsnoksága alatt állott 1. honvédszázados viszonyait — Mihalovits Géza kapitány sokáig kedvelt embere volt a főhercegnek, akinek rengeteg hálával tartozik, sőt mindent, ami a katonatisztnak pályáján értékes lehet: fényes karrierjét, sőt talán még azt is neki köszönheti, hogy maig is viselhesse a csillogó, fényes aranyujtást.

Mihalovits Géza tisztii pályája meglehetősen esendős egyhangúsággal indult s nem ígért különösebb reményeket mindaddig, amíg József főherceget nevezték ki az 1. honvédszázados budapesti osztályának parancsnokává. Mihalovits segédtszije volt a főherceg osztályának s ebben a minőségében kedvelte meg a főherceg szerény, distingvált uri modoráért.

Közbelépésére berendelték az ezredadjudáns segédévé, hamarosan főhadnagygyá avanszált s midőn a főherceg vette át az ezred parancsnokságát, ő lett a segédtszije.

Ez volt a karrier legelső lépcsője s Mihalovits értette a módját, hogy teljesen behizelegje magát a főherceg bizalmába. Ekkortájt nyomasztó anyagi viszonyokkal küzdött, egyik letiltás a másikat követte s azon a ponton állott, hogy adósságai miatt leköszönjön tisztii rangjáról. Az eset híre a főhercegnek is fülébe jutott. József főherceg nem sokat habozott a esemő megoldásán. Rövid uton magához csiált Mihalovitsot s őszinte képet kért anyagi helyzetéről. Több ezer koronáról volt szó. A főherceg kifizette Mihalovits adósságait utolsó krajcárig.

Ezentul is állandóan gondoskodott Mihalovits jövőjéről. Anélkül, hogy Mihalovits vezérkari képesítést szerzett volna, a főhercegezredparancsnok áradozó minősítése alapján soron kívül századosá léptették elő. Ez másfél év előtt történt, körülbelül ugyanakkor, amidőn József főherceget dandárparancsnokká nevezték ki s megvált ezredének parancsnokságától. S a főherceg azzal fizetett adjutánsának szorgalmas buzgókodásáért, hogy kivitte, miszerint a minden különösebb, magasabb kvalifikáció híján levő kapitányt kinevezték fiának katonai nevelőjévé.

(A hálátlan Mihalovits.)

Mihalovits kapitány nem tudott okosan élni a szerencséjével. Ahelyett, hogy hálának mutatkozott volna jövevénye iránt, gögös, elbizakodott lett, mintha a főherceg neki lett volna hálára kötelezve. Ivásnak is adta magát s elhanyagolta dolgait.

Ugy látszik, fejébe szállott a mesés szerencse s utoljára már úgy gerálta magát, mintha ő lett volna a főherceg s az a nevelője.

Most utolérte a hirtelen, talán kissé érdemtellenül is felkapaszkodott emberek végzete. Elkapatta magát s elbizakodott fellépése derékon kettévágta ritka szép, fényes reményekre jogosított karrierjét.

Kétségkívül számalmas, részvétre érdemes egy reményteljes életpályának a biztató kilátások delén történt letörése. De az események objektív szemléletét nem fogja megtéveszteni ítéletükben ez a sablónos részvét s bizonyos, hogy súlyos, főbenjáró vétségre ragadtathatta el magát az immár börtönben levő huszárszázados kapitány, ha ily gyorsan és ilyen kiméletlenül ejtette el a főherceget.

(Nyilatkozik az apa.)

A botrány ma megszólaltatta Mihalovits Károly zalaegerszegi nyug. törvényszéki bírót, Mihalovits Géza édesapját is, aki levelet intézett a Bud. Tud. szerkesztőjéhez, amelyben így ír:

— Bizva fiam, Mihalovits Géza honvédszázados katonai ügyének igazságos elintézésében, én és családom dacára annak, hogy fiam letartóztatása már két hónappal ezelőtt történt, a legszigorubbantartózkodtunk, hogy bármely irányban nyilatkozatot tegyünk. A szombati napi lapokban a Bud. Tud. nyomán megjelent döntő momentum nem fedi a valóságot. Az igazság érdekében kérem a tekintetes szerkesztő urat, alábbi soraim szives közzétételére:

József kir. herceg ő fensége, mint az összes lapokból köztudomásu, már november, 29-én Budapesten volt, így tehát a nagymértékű tiszteletellenes és ő fensége személyét sértő magatartás november 30-án Bécsben nem történhetett meg. De az ily nagy mértékű tiszteletellenes magatartást fiam nem is követhette el,

mert a kir. herceg dec. 2-án Budán időzött, már pedig nem tehető fel, hogy a börtönre, vagy bolondok házára rászolgált egyén, mint a főherceg gyermekeinek katonai nevelője 4 napig még ő fensége házában megtüressék. De mint mindenütt láthatták, fiam még december 2-án este is József kir. herceg ő fenségével jelen volt a diszeloádáson, stb.

IRODALOM ES MŰVESZET.

A színház műsora:

Kedd: A király, vigjáték. (C bérlet).
Szerda: Szula mith. opera. (A bérlet).
Csütörtök: Forraalmi nász, szomai. (B bérlet).
Péntek: Tulsó partról, szimf. (C bérlet).
Szombat: Cigánybaró, operett. (A bérlet).

Előadás a messzinaik javára.

A szicíliai földrengés áldozatainak javára rendezett jótékonyági akcióból az aradi Nemzeti Színház is kivette a maga részét és ma este a jótékony célra rendezett előadást. Különös érdekességet kölcsönzött ennek az előadásnak Bing János szereplése, aki Leoneavalló operájának, a Bajazzóknak prologusát énekelte.

Bing Jánost, mint kiváló műkedvelőt ismeri az aradi közönség. Ma esti szereplésével rácafoltt erre. Bing János több a műkedvelőnél, határozott művésztalentum, aki a művészpályán is számottevő sikereket arathatna. Pompás bariton hangja a színház nagy méreteivel is diadalmasan küzdött meg és Leoneavalló prologusának színészi előadásával is kiváló produkált. Bámulatos biztonsággal lépett a közönség elé és színes baritonja művészi ének tudással adta vissza a prologus minden szépségét. Hatalmas tapsvihar jutalmazta meg a kiváló műélvezetet, melyet Bing János nyújtott a színházat megtöltő előkelő közönségnek. Egy nemzetiszín-szallagos bakéreskor is emlékezett Bing Jánost e szép estére, mikor nagyértékű művészi sikerrel lépett a kényes ízlésű színházi publikum elé. A Bajazzókban Ferrarit ünnepelte mesteri játékáért és gyönyörű énekéért a publikum. Wlassak Vilma rekedtsége folytán csak félhangon énekelhetett. Kiváló produkáltak Hunyadi és Faludi. A kar fegyelmetlensége kezd türethetlenné válni és ajánljuk a direktor figyelmébe a színházi törvényszék szigorú respektálását.

A Bajazzókat megelőzőleg Heyersmann Gyujtogatató című egy felvonásos drámája került először színre. Ennek a darabnak szinte szenzációs érdekességet kölcsönzött Várnay Jenőnek hét különböző szerepben való fellépése. A színház egyik legkiválóbb művésze Várnay, aki ma este valóságos bravurra vállalkozott. Fregoli ügyességére és egy sok oldalú művész zsenialitására van szüksége annak, aki ezt a művészi munkát vállalja. Várnay sikerrel oldotta meg vállalkozását. Ahány szerepet adott, annyi eredetiséget és érdekes vonást vitt mind megannyi alakításába. Tomboló tetzés és tizenkét szeri kihívás jutalmazta meg Várnay nem mindennapos szereplését. A vizsgálobíró szerepében Ditróitól láttunk nagy intelligenciára valló alakítást. Elismerést érdemel ez a fiatal színész nagy ambíciójáért és hivatásának komoly megbecsüléséért.

A messzinaik javára rendezett bérletszűnetes előadásra egészen megtelhetett volna a színház, mert a művészi élvezet mellett jótékony célról is volt szó. H. G.

* A gyimesi vadvirág. Vasárnap este népszínműben lépett fel Komlóssy Emma. Eljátszotta Géczy István darabjában Magdolna szerepét.

nagy tetszés és állandó ovációk mellett. A közönség, mely zsufolásig megtöltötte a színházat, egész este ünnepelte a kiváló művésznőt pompás játékaért, gyönyörű énekéért. Az előadás különben is kifogástalan volt. *Keszler, Hunyady, Polgár, Faludy*, a hölgyek közül *Benkőné, Zalay Margit* és *Follinuszné* a legjobbat nyújtották. Az előadás egy részét megnézte K. Lippich Elek miniszteri tanácsos is.

* **A filharmonikusok harmadik hangversenyét** nagyszámú, előkelő közönség hallgatta meg. *Lippich Elek* miniszteri osztálytanácsos ezuttal direktre a hangversenyre utazott Aradra. Ez a látogatás, mint megírtuk, a filharmonikusok szubvenciójával volt kapcsolatban és a tegnapi hangverseny után biztosra is vesszük a szubvenció ügyét. A filharmonikusok ezuttal semmi újat nem mutattak be. Programjuk, melyet hirtelen, egy-két próba után játszottak el, régebbi műsoraik legsikerültebb számai. K. Lippich Elek is kifejezte elragadtatását a nem várt élvezet felett, ez pedig egyet jelent azzal, hogy a filharmonikusok megkapják a kért szubvenciót, amely a közönség negligálása folytán rájuk is fér. A hangverseny sikerében *Zellner Sándor* karmester, *Mandl Vilmos dr.* elnök, *Ráskai Miksa, Szántay Lajos* és az összes filharmonikusok külön-külön is osztoznak.

* **A természet titkaiból.** *Brehm* Allatvilága elevenedik meg nagyszerű mozgófényképben a néző előtt. Amit a tudós színes leírásaiból ismerünk, az mind természetben, eleven valóságban jelenik meg előttünk *Pathé* egyik mesteri mozgófényképe útján. Látjuk a büszke hattyukat, amint méltóságteljesen uszálnak a vizen, egzotikus vízi madarak életmódja vonul el szemeink előtt. A rókát, farkast, a nagy ragadozókat rejtett buvóhelyeiken leste meg az ördögös fotografáló készülék, hogy természetben mutassa be sajátos életmódjukat. Színesebb, érdekesebb és tanulságosabb mozgófényképet aligha produkáltak még a világon, mint az a kép, mely a legintelligensebb embert ép úgy szórakoztatja, mint a kevésbé műveltet, aki ebből a képből ismeri meg a természet nagy gazdagságát. Ajánlatos, hogy ezt a nagyszerű képet a tanulmányosság is megnézzék, legalább közvetlen szemlélet után ismeri meg az állatvilág érdekességeit. Ez a pompás kép még csak kedden kerül műsorra, szerdán új műsort mutat be az *Uránia-színház*.

Drága szerelem.

Fosztogató aradi lányok.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, február 8.

Es még merje valaki azt mondani, hogy Arad nem nagy város, nem jutottunk el oda, ahol Budapest és Páris van; eljutottunk az éjszakai szerelmi fosztogatásokhoz.

Ugy látszik, Aradon egész női maffia alakult a becsipett, de a szerelemre még mindig szomjas férfiak kifosztására. Erre enged következtetni az a két panasz, ami ma érkezett az aradi rendőrségre. A panaszosok közül az egyik egy aradi ur, a másik pedig egy megyebeli román földesgazda.

A szóban levő aradi ur — amint a rendőrségen elpanaszolta, — hat hónapja nem élvezte a szerelem gyönyörűségét. Elhatározta, hogy szakít ezzel a zárdai élettel. Merész tervet eszelt ki: iszik egy-két-kilenc pohár bort, azután keres magának kicsi nőt és elszórakozik. A bort is megtalálta a mi emberünk, a kicsi nőben se volt hiánya, habár később meggyőződött róla, hogy azok méltán megérdemlik a „nagy nő” nevet is. Abban a rácvárosi vendéglőben, ahol a borokat kereste, rátalált a nőkre is. Három kalapos hölgy csücsült az asztalához és segítettek neki a borfogyasztásban. Éjfélt után a három nővel elballagott a Ber-

csényi-utcába: a hölgyek lakására. Minthogy csak egy szobából állott a lakás, valamennyien ott maradtak. Egyszerre csak valamelyik hirtelen leütötte a gyertyát.

Azután — mondja panaszában az aradi ur — nem tudom mi történt velem. Hát hogy is ne kérem, mikor hat hónapig nem es koltam nőt! Csak arra emlékszem, hogy reggel hiányzott a pénzem, a 120 koronám

Ennél még nagyobb esetet „adott le” a rendőrségen egy aradmegyei román földmives. Neki is három kalapos dámvával volt kalandja egy rácvárosi garni szállóban. A „hölgyek” az uton csatlakoztak hozzá és hogy ne legyen álmatlan éjszakája, arra kérték, engedje be őket a lakosztályába. A román atyafinak módfelett imponáltak a tollas kalapú dávmák és készséggel engedett a kérésüknek. Amikor reggel elváltak, észrevette, hogy a nagy borbélylárisa 550 koronával együtt eltűnt. A rendőrség most keresi a drága pástorórákban utazó hölgyeket.

Palota a Lloyd-klubnak.

Almay Olivér terve.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, február 8

Ez év október végével jár le az Aradi Lloyd-társulatnak a Városi Kávéház bérlőjével kötött szerződése. A szerződést tudvalevőleg nem újították meg, hanem a társulat elejtve régebbi tervét, melylyel palotát akart építeni a régi és tekintélyes aradi társulat számára, aradi szállodásokkal és kávéháztulajdonosokkal lépett érintkezésbe megfelelő helyiség kibérlésére.

A beérkezett ajánlatok között eddigelé csak *Fürst János*nak, a Városi Kávéház bérlőjének új ajánlata és *Rónai A. János*nak, a Központi Kávéház tulajdonosának ajánlata volt megbeszélés tárgya. *Fürst* a Lloyd mostani helyiségeinek teljes átalakítását és modernné tételét helyezi kilátásba, *Rónai* pedig a kávéház kivételével a Központi Szálló összes földszinti helyiségeit ajánlotta fel a társulat számára. E két ajánlat felől már tárgyalások is folytak, most azonban egy új érdekes terv következtében fordulat állott be a Lloyd helyisége ügyében.

Almay Olivér, aradmegyei nagybirtokos, levelet intézett a társulathoz, bejelentve ebben, hogy hajlandó a tulajdonában levő Három Király-szálloda helyén modern palotát építeni és abban a klubnak rendelkezésére megfelelő helyiséget bocsátani, ha a társulattal ez irányban megegyezik. A levél bővebb ajánlatot nem tesz, de értesülésünk szerint az építendő palota földszintjén kávéház, másodemeletén lakások lennének, első emelete pedig egy nagyvárosias, modern klub számára lenne berendezve.

Az új tervet a társulat ma délutáni választmányi ülésén vették először tárgyalás alá. Az ülésen, melyen *Bing Vilmos* elnökölt, általános tetszéssel fogadták a tervet és bizottságot küldtek ki, hogy az érintkezésbe lépjen *Almay Olivér* ügyvédjével, *Köpf János dr.*-ral a részletek megbeszélésére. A bizottság elnöke *Leopold Zsigmond*, tagjai pedig *Tolnai János dr.*, *Vörös Henrik*, *Weil József*, *Vajda István dr.* és *Sugár Károly*. Ha a megegyezés sikerül, akkor már tavasszal megkezdődnek a Lloyd-palota építései.

Allásától megfosztott román esperes.

A lippai szüreti szerencsétlenség utó-játéka.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, február 8.

Az 1907. év szeptemberében halálos szerencsétlenség történt a lippai szőlők között a szüret alkalmával. *Hamzsea Vojk* lippai román esperes szőlőjében szüreti mulatságot rendeztek és régi szokás szerint revolverből lövöldöztek. *Hamzsea Vojk* is lőtt, de oly szerencsétlenül, hogy a golyó a mellette álló *Putics János* tanító feleségének, *Putics Mária*nak hasába fúródott és halálát okozta.

A temesvári büntető törvényszék az ősz lelkipásztort gondatlanságból eredő emberölés vétsége miatt 240 koronára ítélte s az ítélet jogerőre is emelkedett. Ebben azonban nem nyugodott meg mindenki. Voltak olyanok is a hívők között, akik azt hangoztatták, hogy egy nagy egyházközség és esperesség élén nem állhat az a férfi, aki — bár véletlenségből is — de embert ölt.

Följelentést tettek *Hamzsea* ellen az aradi román szentszékénél, amely tegnap foglalkozott az ügygel és szigorú ítéletet hozott.

A szentszék az esperest állásának elvesztésére, azonkívül a lippai kerületi esperesi és lelkészi javadalmak elvesztésére ítélte. Kimondta a szentszék, hogy *Hamzsea* öt évig semmilyen tisztséget nem tölthet be az egyházmegyében s papi szentséget csak halálveszelem esetében oszthat ki. Megengedték azonban neki, hogy papi ruhát ezután is viselhessen a rangjelzés meghagyásával, de semmiféle papi segélyre igényt nem tarthat.

Hamzseának Lippán lévő hívei nem nyugosznak meg az ítéletben, hanem megfélembrezik a nagyszabeni érseki szentszékhez. Megjegyzendő, hogy *Hamzseának* Lippán tekintélyes számu hívei vannak. A tegnapi zsinati választáson is a *Hamzsea* párt jelöltjei győztek.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Gyilkosság a feketegyarmati uton.** Négy fiatal suhanc felett ítélt ma az aradi esküdtbíróóság. A múlt év őszén, egy multság alkalmával *Feketegyarmaton* összeszólalkozott *Mészár Sándor*, *Várdai Sándor*, *Mátyás Kálmán* és *Püspöki Sándor* *Balázs Mihály* és *Erdős Sándor* odaváló legényekkel, mert mindannyian egy leányt akartak mulattatni. *Mészár* és társai boszut forraltak *Balázs* és *Erdős* ellen és elhatározták, hogy mihelyt alkalmuk lesz rá, megölik. Október 25-én este meglesték a két legényt a feketegyarmati uton és bottal, karóval, puskatussal addig ütötték őket, még életjel látszott rajtuk. *Balázs Mihály* még ott a helyszínen meghalt, *Erdős Sándor* pedig súlyos sérüléseket szenvedett. Ma vonta felelősségre *Mészár* és társait az aradi esküdtbíróóság. A tárgyalás megtartása után az esküdtek mind a négy vádlottat, mint tettestársakat bűnösnek mondotta ki s ez alapon a bíróság *Püspöki Sándort* 3 hónapi fogsággal, a többi vádlottakat egy-egy évi börtönbüntetéssel sújtotta.

§ **A megfojtott főkalauz.** A budapesti törvényszék esküdtbíróasága tegnap hozott ítéletet *Kustján Antal* és felesége bűnpörében. Az esküdtek *Kustján Antalt* csak szándékos emberölés büntetében mondta ki bűnösnek, az aszszonyt az összes kérdésekben nem bűnösnek. A verdikt alapján a bíróság *Kustját* 12 évi fegyházra ítélte, feleségét felmentették. Ezt a náluk lakott főkalauz meggyilkolása miatt hozta az esküdtszék.

§ **Az após büne.** Lapunk legutóbbi számában megemlékeztünk arról a bűnügyről, amelyben *Luka Vaszilie* 70 éves rosztocsi földmivest azzal vádolta a kir. ügyészség, hogy vejét *Stirb*

Juont bosszúból megakarták ölni. Ma hirdette ki ebben az ügyben a kir. törvényszék az ítéletet, amely szerint az esküdtek igazmondása alapján a vádlottat felmentette.

HIREK.

Egy miniszteri biztos afférje.

— Megakadályozott vizsgálat. —

— Fővárosi tudósítónktól. —

Arad, február 9

Érdekes afférről ad hirt budapesti tudósítónk. E szerint Ujváry Béla kir. tanácsost, a felső leányiskoláknak Apponyi Albert gróf által kinevezett miniszteri biztosát, január 3-án a negyedik kerületi leányiskolában kínos megtámadás érte. Amint belépett a terembe, hogy hivatalos eljárást végezzen, Hahóty Sándor igazgató ebben megakadályozta és így szólt reá:

— Nincs szerencsém ismerni az urat!

— Ujváry Béla miniszteri biztos vagyok.

— Személyesen ismerem, de semmi közöm hozzá.

— A miniszter bizott meg a felső leányiskola megvizsgálásával.

— Nincs joga hozzá.

— Engem a miniszter bizott meg.

— Hol a kinevezése? kérdezte Ujváryt, akit végre is megakadályozott eljárásában. Mikor a miniszteri biztos az incidensről jelentést tett Apponyinak, ez magához hívatta az igazgatót és lehordta, majd retorzióval fenyegette.

— A fővárostól függök, az én dolgaimba nincs beleszólása a miniszternek, válaszolt Hahóty és sarkon fordulva ott hagyta.

A kínos ügy elintézését érdeklődéssel várják.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 9-én az időjárás: hideg, délen elvélve csapadék.

— Az angol királyi pár Berlinben. Doverből táviratozzák: A királyi pár elutazására minden előkészületet megtettek. Az Alexandra-yacht indulásra készen áll a kikötőben. Tegnap ideérkezett az a két torpedónaszád is, melyek a királyi yachtot a csatornán át való útjában kísérik. A királyi pár elutazása a katonai és polgári hatóságok jelenlétében mint hivatalos aktus megy végbe. A doveri polgármester neje, aki német születésű asszony, fogja a királyi párnak elutazása alkalmával a város jókívánásait kifejezni.

Éjjel jelentik: A királyi pár nagy kísérettel Berlinbe elutazott. A tengeri utat az Alexandra nevű yachton teszik meg. Berlinben a királyi pár fogadtatására nagy előkészületeket tesznek. A házakat feldisziplik és amerre a királyi pár el fog haladni, mindenütt a katonaság áll kordont.

— Rákosi Viktor Aradon. Tegnap Aradra érkezett Rákosi Viktor országgyűlési képviselő, a Sipulusz néven ismert kiváló író. Rákosit évekként ezelőtt súlyos betegség támadta meg, amelyből még mindig nem gyógyult ki teljesen. Valaki fölhitva a figyelmét Opre Péter aradi fürdőtulajdonos speciális gyógy módjára, amelynek most Sipulusz aláveti magát, s e célból hosszabb ideig marad Aradon.

— Bredicean Coriolán meghalt. Lugosról jelentik, hogy Bredicean Coriolan, az oravica kerület országgyűlési képviselője, a román nemzetiségi párt alelnöke, ma ott meghalt. Bredicean már hosszabb idő óta nagy beteg volt és ma akarták Budapestre szállítani. Utközben azonban, mielőtt vonatra ültették volna, elhunyt. Az elhunyt képviselő temetésén Aradról részt vesznek Goldis László és Bocu Széver. A megüresedett mandátumra a kormány Sigescu József dr. jelöli. A románok jelöltje: Branisce Valér, a „Drapelul” szerkesztője.

— Kossuth Lajos levele Asztalos Sándorhoz. Rendkívül becses ereklye birtokába jutott ma este az aradi utcai harc emlékére összegyűlt Asztalos Sándor-társaság. A banketten részt vett Asztalos Kálmán dr. nagyenyedi ügyvéd is, aki egy szép beszéd kíséretében átadta Söfalvi György társasági elnöknek Kossuth Lajosnak Londonban 1854. február 9-ikén kelt levelét, amelyet Asztalos Sándornak írt. A kormányzó megdicsérte Asztalos alezredest kiváló hősiességéért s egyszersmind tudatta vele, hogy a szervezendő hadsereg egyik dandárjának parancsnokságát neki szánta. — A levelet a társaság az ereklyemuzeumban fogja elhelyezni. Ugyancsak itt mutatta be Barabás Béla Vukosa Sebő országos biztosnak Szentendről 1849. február havában Csányi László kormánybiztoshoz intézett jelentését, melyben Asztalos Sándor hadi dicsőségéről és az utcai harcról tesz jelentést.

— Egy híres francia író halála. Párisból érkezett a szűkszavú távirat, hogy a franciák egyik legkedveltebb írója, Catulles Mendés egy vasuti katasztrófa következtében meghalt. A kiváló író legutóbb a Le Journal munkatársa volt.

Éjjel jelentik még: Catulles Mendés a vasárnapot a Páris közelében levő Saint Germainban töltötte, ahonnan ma vonattal akart bemenni Párisba. A Páris melletti alaguton a kocsiját kinyitotta, de oly szerencsétlen helyzetbe került, hogy kiesett a kocsiból és eszméletlenül terült el. A következő gyorsvonat keresztül ment testén és darabokra szabdalta. Négy darabban találták meg testét. Eleinte nem ismerték fel, csak a zsebében levő iratokból agnoszkálták. Mivel feleségével az utóbbi időben viszálykodásban élt, azt gondolták, hogy Catulles öngyilkosságot követett el, de ez a feltevés alaptalan volt.

— Üdvözlét Aradról Helsingforsba. Sokat beszéltek ma Aradon arról a képes lapról, amelyet tegnap küldtek Aradról Daniába, Helsingforsba. Ott lakik ugyanis Sibilius híres zeneköltő, K. Lippich Elek min. oszt. tanácsos barátja, akinek tegnap a filharmonikusok pompás szerzeményét interpretáltak. Ez alkalomból K. Lippich és a filharmonikusok a magyarázó jól tudó művésznek képes lapot küldtek a következő szöveggel:

Sibilius

Helsingfors.

Aradon ma játszották a filharmonikusok a Walse Tristet. Egész szívvel üdvözöljük

K. Lippich Elek.

Mandl Vilmos,

és meg sok filharmonikus.

— Péterffy Antal emlékezete. A városi közigazgatási bizottság ülésének napirendje előtt Károlyi Gyula gróf főispán kegyeletes szavakkal emlékezett meg a napokban elhunyt Péterffy Antal bizottsági tagnak a város ügyei érdekében kifejtett buzgóságáról s azt indítványozta, hogy a bizottság adjon az őt ért vesztesség feletti fájdalomnak jegyzőkönyvi kifejezést. A bizottság elfogadta a főispán indítványát.

— Sipulusz a Liliom asztaltársaságban. A Liliom asztaltársaság rendezősege felkéri tagjait, hogy kedden este fél kilenc órákor tartandó házi estélyen minél számosabban jelenjenek meg. Az estélyen részt fog venni Rákosi Viktor orsz. képviselő is.

— Jótékonyág. Domány József az emberbaráti érzületét követve szíves volt az aradi polgári jótékony egyesület nemes céljaira öt éven át 100—100 koronát felajánlani. Midőn az idei évre esedékes 100 korona átvételét elismertem, hálas köszönetet mondok az önmagát dicséretre nemes cselekedetért. Sorlot Domokos, egyesületi elnök.

— Hollós István dr. előadása. Az ipartestület dísztermét és karzatait zsufolásig megtöltő közönség előtt tartotta meg előadását vasárnap d. e. Hollós István dr., a lipótmezei elmeorvosintézet kiváló főorvosa, ki a magyar alkoholelleses küzdelemnek is elsőrendű harcosa. A kiváló elmeorvos kitünő szónoknak bizonyult, mert a magas szárnyalású és gyönyörű előadását a nagyszámú közönség mindvégig a legnagyobb figyelemmel hallgatta s zajosan megtapsolta. Érdekes képet nyújtott a hatalmas díszterem. Az elegáns hölgy és férfi közönség, a munkásság, a diákság keveréke igen változatossá tették a terem képét. Külön s örvendetes jelenség gyanánt megemlítendő, hogy a román tanítóképezde hallgatói testületileg teljes számban jelentek meg az előadáson, jelölve annak, hogy tudatában vannak azon fontos, hazafias és kulturális missziójuknak, melynek szolgálatába szegődtek. Az alkoholelleses „Kitarítás” páholy arra való tekintettel, hogy előadásait a felnőtteken kívül az ifjuság részére is könnyen hozzáférhetővé tegye, elhatározta, hogy az ezután következő nyilvános előadásait nem — mint eddig — esütörtökön este, hanem vasárnap d. u. 3 órákor fogja megtartani. A legközelebbi nyilvános előadást f. hó 21-én vasárnap d. u. 3 órákor tartják meg az ipartestület tanácskozó termében. I. em. Előadó Jancsovics Ferenc, a főreáliskola tanára, ki „Az akarat nevelése” címen tart előadást.

— A városi költségvetés jóváhagyása. A belügyminiszter ma érkezett leiratával tudatja, hogy az 1909. évi költségvetést jóváhagyta. A tisztviselők drágasági pótlékát most már a városi pénztár folyósíthatja.

A bejelentett bankbetörés. A nagy betörések és fosztogatások korszakában szinte jól esik most olyan betörésről is hallani, amely csak elméletben történt. Ilyen eset az, amelyen most városzerte kacagnak. Tegnap délelőtt az Aradi Ipar-és Népbanknak valami névtelen jóakarója levelében arra figyelmeztette a bankot, hogy a szabadság-téri helyiségbe vasárnap éjjel betörők látogatnak el, akiknek az a tervük, hogy a pénztárt kifosszák. Ő is részese lesz a dolognak — írja — de a lelkiismerete nem egedi meg, hogy a titkot föl ne fedje. A bankban komolyan vettek a figyelmeztetést és az in.ézet négy jól megtermett hivatalnok arra vállalkozott, hogy fölfegyverkezve kilesik a rabl. kat. A négy tisztviselő ott várta a haramiakat a bank bejáratánál töltött revolverekkel. Közel éjfélkor zaj támadt. A kapuba kulesot dugtak és néhány pillanat múlva bejött a kapun egy sötét alak. A négy hivatalnok nem várta be, hogy az illető feléjük közeledjék. Hozzárohantak és a revolvereket a fejének szegezve, kiáltották:

— Halálra vagy, rabl. vezér!

— Ne bolondozzanak, én nem vagyok rabló.

— Nem igaz! Ki akartad rabolni a bankot.

— Elég lesz a farsangi komédiából. — mondta az illető haragosan — én X. vagyok és ebben a házban lakom. Maguk pedig feküdjenek le és józanodjanak ki

A tévedés így hamarosan kiderült s a négy tisztviselő nyugodtan távozott. Örültek, hogy ilyen csak ártatlan „rabló”-val hozta őket össze a sors.

— A vesztőhely megváltásáért. Holodomer Ottó 1 kor. 40, és Gallert Rudolf 2 kor. 80 fillért adományozott az Aradi Közlöny útján a vesztőhely megváltásáért.

— Halálozások. Néhaj Tömösközy László nagyzerendi tanító özvegye, Ambruzs Anna asszony, aki két évtized óta Gyulán élt, 56 éves korában meghalt. A boldogult halálát négy gyermeke fájlalja. Temetése február 1-én délelőtt volt nagy részvétellel.

Krause Károly és neje szül. Baumann Terézia mélyen megtört szívvel jelentik, hogy leányuk, Krause Mariska 1909. február hó 8-án d. u. 12 órákor, virágzó életének 16-ik tavaszán elhunyt.

— **Megbetegedett tanulók.** Az újszentannai polgári iskolának számos olyan növendéke van kik Újszentanna környékéről rendszeren motorvasuton járnak be az iskolába. Ma reggel a kisjenői vonattal Újszentannára igyekvő 17 polgári iskolai növendék megérkezve Újszentannára már súlyosan megbetegedve érte el a község közepén álló polgári iskolát. A tanárok azonnal észrevették a növendékek rosszullétét, kik elbeszélést, hogy a motoros vasuti kocsi-ban nyomasztó levegő uralkodott s már egész uton hevés főfájás s a rosszullét minden tünete gyötörte őket. A tanárok intézkedésére hamarosan előkerítették Popovics János dr. újszentannai körorvost, ki a fiatal betegeken *széngázmérgezést* konstatált, melyet szerinte a motoros kocsi-ban elhelyezett szénkánya okozhatott s állapotjukat eléggé aggasztónak mondta. Mivel a gyermekek mind idegenek voltak s hozzátartozóik is csak jóval később értesülhettek a reggeli ut kellemetlen következményeiről, a polgári iskolában ágyakat állítottak fel, a gyermekeket lefektették, gondos felügyelet és ápolás alá helyezték őket, mindaddig, míg állapotjuk megengedi, hogy visszautazhassanak övéikhez.

— **A szegedi gyilkos katonák.** Megirtuk már, hogy Szirovica Pál és Tóth Hadrapacs János negyvenhatodik gyalogezredbeli katonák Fűdi István átokházi gazdát szolgálati fegyverükkel meggyilkolták és megszöktek. Amikor a csendőrök üldözték őket, Tóth öngyilkos lett, föbe lötte magát, Szirovica Pált pedig elfogták és átadták a katonai hatóságnak. Most Szegedről a következő újabb részleteket jelentik lapunknak: Szirovica elmondotta, hogy Szegedről Tóth rábeszélésére szökött meg. Az volt a szándékuk, hogy a Bakonyban rablóbandát fognak szervezni. Mindjárt Dorozsmán megkezdték működésüket, ahol Tóth János pusztá szórakozásból egy gazdaembert lőtt agyon. Detsen egy koresmárost akart Tóth megölni, de mivel Szirovica vonakodott neki segíteni, elváltak egymástól. Szirovica János-házára ment, hogy Szegedre induljon, Tóth pedig egy halászkunyhóban húzta meg magát. Itt találták meg holtan, átlőtt fejjel a csendőrök. A boncolás megállapította, hogy Tóth nem önkézevel vetett véget életének. A gyilkosság elkövetésével a csendőrség Szirovicát gyanúsítja.

— **Jubiláló pénztézet.** A Kisjenői Takarékpénztár r. t. idei rendes közgyűlése keretében ünnepelte meg fennállásának 25-ik évfordulóját. A kezdet nehézségein, majd pedig egy nagy anyagi megrázkódtatáson keresztül ment pénztézet, öntudatos munkájával ezen idő alatt a vidéknek legszolidabb és legtevékenyebb intézetei közé emelkedett, amelynek hatása érezhetővé vált úgy Kisjenőnek, mint környékének közgazdasági viszonyain is. Mindezt a részvényesek nevében szép szavakkal ecsetelte a vassárnapi közgyűlésen Lázár Zóárd dr. országgyűlési képviselő, aki az intézet eme fejlődését és gyarapodását az intézet igazgatóságának és első sorban Messzer Lipót igazgatóságának és érdeméül tulajdonította. Ezért azt indítványozta, hogy az igazgatóság elnök érdemeinek megörökítésére az intézet egy 2000 koronával dotált „Messzer Lipót” alapítványt létesítsen, amelynek évi kamata kereskedelmi és ipari alkalmazottak felszegélyezésére lesz fordítva. A közgyűlés ezt az indítványt egyhangu lelkesedéssel fogadta s ugyancsak Lázár Zóárdnak azon indítványát is, hogy a takarékpénztár az aradi vértanúk vesztőhelyének megváltásához 150 koronával járuljon hozzá. Az ünnepélyes közgyűlést este a Kaszinóban társasvacsora követte.

— **Aradmegye közigazgatási bizottsága** ma délelőtt tíz órakor tartotta havi rendes ülését Károlyi Gyula gróf főispán elnöke alatt. Az ülésen az előadók havi jelentéseinek alig volt valami kiemelkedőbb mozzanata; a pénzügyigazgatási jelentés szerint egyenes adóban befolyt a múlt hónapban 48606 korona, a múlt évi januári eredménynél 13 ezerrel kevesebb, hadmentességi adóban 1891 korona, a tavalyinál 1118 koronával kevesebb, közvetett adókban és jövedékekben 192909 korona, a múlt évi januárinál 34592 koronával több. Az egészségügyi állapotok a múlt hónapban meglehetősen kedvezőtlenek voltak. A bizottság ezután a törvényhatósági közutak 1909–1914. évi fedőanyag szükségleteinek biztosítására hirdetett versenytárgyalás eredményéről számolt be. A beérkezett 60 ajánlat közül a bizottság az almásalcsilli vasuti utra Opre Mihály és Társa (Revetis) ajánlatát, a többi utvonatra pedig Valerián József és társai ajánlatát fogadta el mint legolcsóbbakat, míg a dézsa-menyházai utra új pályázatot hirdettek. A bizottság ezután Apáti község postaügynökségét kéro folyamodványára vonatkozólag elhatározta, hogy azt pártolólág terjeszti a postaigazgatóság elé. Az ülésen az előadókon kívül Urbán Iván, Verzár Márton, Purgly László, Friebeisz Miklós, Vásárhelyi Dezső és Heinrich Sándor voltak jelen.

— **Új orvosi állás Borosjenőn.** Borosjenő község képviselőtestülete pénteken délután 3 órakor tartott rendkívüli közgyűlést. Az első tárgya volt a községi orvosi állás szervezése. Ez a kérdés a főszolgabíró rendelete folytán került a képviselőtestület elé, amennyiben a főszolgabíró és illetve az alispán felhívta a képviselőtestületet, hogy a községi orvos lakásbérét a község biztosítsa. Hosszu és beható vitatkozás indult meg ennek során és különösen azok a kérdések kerültek alapos tárgyalás alá, hogy a törvény intenciója szerint Borosjenőn, ahol már van két orvos, kell-e községi orvos, továbbá, hogy egyáltalán szükség van-e Borosjenőn harmadik orvosra, végül, hogy lakáspénz adassék-e ki a községi orvosnak, avagy természetbeni lakás. Végül is a képviselőtestület azt a határozatot hozta, hogy a községi orvosi állás szervezését ohajtja, ennek szervezésére a belügyminisztert megkéri és egyben 600 korona lakáspénzt állapít meg a községi orvos részére, azzal a hozzáadással azonban, hogy a mennyiben a megválasztandó községi orvosnak már van megfelelő lakása valamely más testülettől, az esetben a lakáspénzt ki nem adja.

— **Köröznek egy segédjegyzőt.** Aradmegye hivatalos lapjában a következő körözvény jelent meg tegnap: Kisjenői járási főszolgabíró. Csányi János 30 év körüli ismeretlen születésű egyén, ki Szintyén községi segédjegyző volt, köröztesítik Feltalálása esetén alólírott főszolgabíró értesítendő. Kisjenő, 1909. január 29-én. Csukai, főszolgabíró.

— **Gyilkosság Kisvarjason.** Kurticsról jelentik: A közeli Kisvarjas községben gyilkosság történt ma délelőtt. A gyilkosok Kovács István és Szabó Imre ottani földművesek, akik megölték Kovács József kisvarjasi községi esküdtet. A gyilkosokat néhány héttel ezelőtt lólopással gyanúsították meg és a csendőrség vizsgálatot indított ellenük és tanuként hallgatta ki a most megölt Kovács Józsefet. Ez a Kovács József rokona Kovács Istvánnak, a tettesek egyikének. A lopással vádolt földművesek ma reggel elhívták az esküdtet a koresmába és leítták. Beszszelt állapotban hazavitték a lakására és ott úgy összeszurkálták, hogy sérüléseibe néhány óra múlva belehalt. Kovács Istvánt és Szabó Imrét a csendőrség letartóztatta. A gyilkosok tagadnak, de a tanuk ellenük vallanak. A megölt Kovácsnak szép vagyona van s családos ember.

— **A nagylak—pécskai vasut.** A Nagylak—Pécska között tervezett közvetlen vasuti összeköttetés engedélyezési tárgyalása az azzal kapcsolatos különböző forgalmi-politikai kérdések miatt, mindeddig nem tüzetett ki a kormány által. Amint most értesülünk, ez az ügy végre közeledik kedvező megoldásához, amennyiben az Acsev. ismételt kérésére az engedélyezési tárgyalás e hó vége felé, vagy legkésőbb március elején okvetlen meg fog tartatni.

— **Az aradi képző- és iparművészeti társulat** úgy mint tavaly, az idén is ki fog osztani tagjai között képeket és egyéb értékes műtárgyakat. E tárgyak Lengyel Lőrinc butorgyáros kirakatában tekinthetők meg.

— **Ifjabb Coquelin is meghalt.** Párisból táviratozzák, hogy ott az elmeógyógyintézetben ma az ifjabb Coquelin meghalt.

— **Eltűnt üvegesmester.** Aradmegye hivatalos lapjában a következő körözvényt tette közzé a kisjenői főszolgabíró: Liszt Ferenc kisjenői lakos, üveges mester f. hó 20-án reggel 9 órakor házatól eltávozott, s azóta vissza nem tért. Személyleírása: Kora 60 éves, termete közép, arca kerek, szakállja vereses, nyírott haja vereses, öszbe vegyült, szeme kék, orra rendes, szája rendes, öltönye fekete, kis kurta, kabát, nadrágja fekete, kalapja puha, fekete. Kérem nyomoztatni. Kisjenő, 1909. január hó 23. Főszolgabíró.

— **Hol készül modern fénykép?** Korszerű modern fényképek elősmert legjobb hírű műterme, Kossak es. és kir. udv. és kamara-fényképésznel. (Weitzer J.-u. 3. sz.) 541

— **Likör aromák kiténő likörök előállítására:** — házilag — Vojtek és Weiszal. 171

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

V. Gy. Ugy tudjuk, megjelent. De különben se szabad rossz bizonyítványt kiadni.

Egy régi előfizető. Nagy csészékben hordják szét a teát. Az a vendégtől függ, hogyan készíti el: citrommal, vagy rummal.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

— **A Széchenyi gőzmalom közgyűlése.** A Széchenyi gőzmalom részvénytársaság tegnap tartotta évi közgyűlést Kintzig János elnökletével. Ifju Tenner Lajos olvasta fel az igazgatóság jelentését, mely szerint a tiszta nyereség 109348 korona s részvényenkint 50 korona osztalékot fizetnek. Funkelstein József indítványára a közgyűlés köszönetet szavazott az igazgatóságnak, az ügyvezető igazgatónak és tisztviselői karnak az elért üzleti eredményért.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, február 8.

Kínálat megfelelő, vételkedv korlátolt, 10 ezer mm. változatlan.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Deli zárlat	2 órai zárlat
Buza áprilisra ...	12.76—12.77	12.79—12.80
Tengeri májusra ...	7.25—7.26	7.26—7.27
Ros áprilisra ...	10.05—10.06	10.11—10.12
Zab áprilisra ...	8.55—8.56	8.5—8.60
Buza 1909 októberre ...	10.85—10.86	10.87—10.88
Ros októberre ...	9.07—9.08	9.14—9.11

Zárul 5 órakor.

Osztrák hitelre zvény 636.50

Budapest kőbányai sertéskereskedelem.

— Február 8. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon feüli súlyban — fillerip: közép páronként 400—40 kilogrammig terjedő súlyban — fillerig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon feüli súlyban 134—136 fillerig; fiatal közép páronként 240—280 kilogrammig terjedő súlyban 134—136 fillerig; könnyű páronként 230 kilogrammig terjedő súlyban 30—132 fillerig.

Sertéslelészám: Február hó 4. napján volt készlet 19632 darab, február 5. napján felhajtott 264 darab, február 6. napján elszállított 267 darab, január 6. napj-ra maradt készletben 19,365 darab. A hizott se too üzlet irányzata: nyugodt.

Serdülő leányok és fiuk

erősekké és vidorakká fejlődnek, elvesztik lehangoltságukat, hogyha a szükséges táplálékot

Scott-féle Emulsió

alakjában élvezik, amely az összes erősítő szerek között a legkiválóbb.

Orvosok és bábák a SCOTT-féle Emulsiót a legmelegebben ajánlják az utóbbi 32 év óta. Édes mint a tejszín.

Könnyebben emészthető
mint a tej. 6001

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.
Kapható minden gyógytárban.

Az Emulsió fogyasztásánál a SCOTT-féle módosított joghurt — a legjobb — kapható figyelembe véve.

IDEGENEK ARADON.

— Február 8. —

Fehér Kereszt szálloda. Gaál Lipót kereskedő Facset. — Solymosi Károly hajóskapitány Szentés. — Geese Hedvig utazó Bécs. — Wolf Sándor utazó Budapest. — Kertész Lipót utazó Budapest. — Rakosi Viktor országgyűlési képviselő és neje Erdapest. — Tóth Ferenc szobafestő Szeged. — Blau Gyula utazó Lugos. — Busch Antal ker. utazó Budapest. — Berger Simon utazó Bécs. — Veif Emil utazó Bécs. — Kosornitz Simon utazó Fiume.

Központi szálloda. Land József utazó Bécs. — Goldner Henrik utazó Bécs. — Adler Dávid utazó Bécs. — Hirscher Imre utazó Pozsony. — Kállay Elemér miniszteri fogalmazó Budapest. — Frisch Manó utazó Budapest. — Pál Hugó építő Budapest. — Erdélyi Sándor dr. ügyvéd Budapest. — Szita László földbirtokos Csermő. — Nemes József dr. kir. közjegyző Vajdahunyad. — Iritz Sándor kereskedő Makó. — Benezur Jenő bankhivatalnok Elek. — Böhm József fakereskedő Békéscsaba. — Schvartz Miklós utazó Békéscsaba. — Herzl Bernát igazgató Budapest.

Vas szálloda. Paul Marcus utazó Remshid. — özv. Zay Albertné földbirtokosné Budapest. — Avranescu Vazul dr. ügyvéd Kövesd. — Fenyves Armin utazó Budapest. — Eiszner Samu utazó Budapest. — Letovszki József utazó Bécs.

Pannónia szálloda. Parázkai Gyula kir. járásbíró Körösbánya. — Székely Lajos dr. ügyvéd Békéscsaba. — Hatarán Miklós joghallgató Világos. — Kormos Mariska háztartásbeli Arad. — Mérey Ferenc városi tanácsos Máramarossziget. — özv. Kurta Demeterné magánzó Borossebes. — Virágh Alexin tiszt Temesvár. — Szegő Armin kereskedő Marosillye. — Jurkovic O. törvényszéki bíró és neje Csikszereda.

NEMZETI SZINHÁZ.

Kedd, 1909. évi február hó 9-én:

C) bérlet.

C) bérlet.

A király.

Végjáték 4 fejeletben. Irták: R. de Flers G. A., de Caillavet és E. Arène. Fordította: Molnár Ferenc.

SZEMÉLVÉK:

A király	Szendrey M.	Rivelot	Faludy K.
De Chamarrado	Deh Lajos.	A püspök	Kulcsár L.
Blond	Leövey Leo.	Serrin	Mártonfi R.
Boandier	Varnay Jenő.	Therese	Zsely Margit.
Leorrain	Ditrói Mór.	Marthe	Novák Irén.
Corbeau	Polgár S.	Suzette	H. Harmath J.

Közdete este 7 és fél órakor.

URÁNIA SZINHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

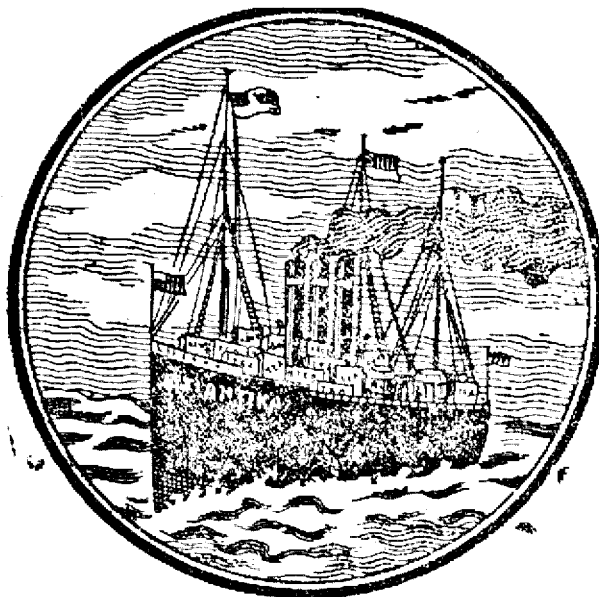
Műsor: 1909. február hó 9-én, kedd:

1. Arab' edénygyárás. (Természet után). — 2. A kis cukraszinas. (Humoros). — 3. Gonosz gyám. (Dráma). — 4. Tamburin gyártás. (Természet után). — 5. Kis a ándék, nagy öröm. (Béletkép). — 6. A megcsaposztó (Dráma). — 7. Az ördög a leánynevelőben. (Kacagtató). — 8. A természet titkaiból. (Latványosság.)

Előadások délután 5, este fél 7 és fél 9 órakor.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukraszina.

Reggel, délután és este
igyunk

ATLANTIKA kávé,
ATLANTIKA teát
ATLANTIKA rummal

mert csak az

ATLANTIKA

kávé, tea, rum speciális üzletben

kapható

fűszer és illatszertől mentes

kávé, tea, rum.

A kirakathban működésben látható villanyüzemű kávépörkölőnkkel naponta többször friss pörkölés. Eladás nagyban és kicsinyben. 421

ATLANTIKA

Kávé és tea behozatal

Arad, Andrassy-tér 20 Fischer Eliz-palota.

Városi és megyei telefon 609.

Csak akkor valódi, ha a háromszögű üveg a csatolt szalaggal (sárga papíron vörös fekete nyomással van ellátva.

Mindaddig felülmúlhatatlan!

A Maager W.-féle

valódi tisztított

Csukamájolaj

(hatóságilag védett kiadásban.)

sárga üvegenként 2 kor.
fehér " 3 kor.

Maager Vilmostól
Bécs. 491

1869. óta Ausztriába és Magyarországra általánosan bevezetve.

Tanárok és orvosok előszeretettel rendelik.

Kapható a legtöbb gyógyszerárban és drogueriában

Főlerakat és szétküldés Ausztria-Magyarország részére:

W. MAAGER, WIEN,
III/3., Heumarkt 3.

Utánzások törvényileg üldöztetnek. Aradon kapható Gutori Földes Kelemennel.

Hatóságilag engedélyezett

Kiárusítás

könyvek, papíráruk és írószerekben

üzletáthelyezés miatt

Ingusz I. és Fia

könyv-, papir- és írószer kereskedésében 661

Weitzer János-utca

Antiquar-könyvek,

irodai papírok, levél-papírok, borítékok,

csomagoló papírok

beszerzési árban

lesznek kiárusítva.

Ingusz I. és Fia

Weitzer János-utca.

APRO HIRDETÉSEK

Állami hivatalnokhoz

egy tanítóhoz férjhez menne egy 22 éves barna, alacsony természetű, elég csinos és igen házas nevelésű leány, kinek egyelőre 4000 kor. a hozománya, szép kelengye és butor Csak komoly ajánlatok fogadhatnak el, kizárva névtelen levelek „Boldog 22” jelige alatt postrestante Arad, főposta. 764

„Komoly szándék”-nak

levele van a főpostán. 784

Örültem

vasárnapi rövid pillantásnak is. Ohajtanám mielőbb viszontlátni. Diskreciómról biztosítom. 785

Kiadó lakás.

Wesselényi-utca 14 sz. a. 3 szobás utcai lakás fürdőszobával májusra. Bővebbet Szücs F. Vilmosnál, Karolina-utca 8. sz. 780

Két elsőrendű

zártszék B. bérletre eladó Értekezni lehet Ferenc-tér 6. 773

A Teleky-utca 20—21. sz. ház

szabad kézből eladó. Értekezhetni Perényi József állomás főnök urnál, Eleken. 742

Kiadó lakás.

Szabadság-tér 12. szám alatt jelenleg két lakásból álló egész első emeleti utcai lakás mellékhelyiségekkel együtt május 1 re kiadó. Értekezhetni Marek Samunál, ugyanott. 782

Tisztességes

jó házból való nő ajánlkozik 1 sői belépéssel, uri házhoz szoptatós dajkának. Cim a kiadóban. 776

Eladó

Vizsla-szuka, 10 hónapos, I. díjnyertes anyától, némi házi dressurával. Cim a kiadóhivatalban. 778

Keresek bérbé

4 szobás lakást fás udvarral vagy kerttel május 1 re. Ajánlatokat Tanár jelige alatt a kiadóhivatalba kérek. 777

Jenyésztojások!

Ternyey Árpád legmagasabb kitüntetésekkel többszörösen díjazott és az egész országban ismert angoltelivér fehér és sárga Orpingtonyuktelepe, a keltőtojas szállítását már megkezdte. Arad, Demeter-utca 92. Elsőrangú állatok után darabja 1 korona; kiállítás állatok után 1 kor. 50 fill. 771

Kiadó lakás.

Vörösmarthy-utca 3. sz. a. II. em. 3 szobás utcai lakás májusra. Bővebbet Szücs F. Vilmosnál Karolina-utca 8. sz. 779

Magányos uriember

május 1 ére egy vagy két szobából és előszoba- vagy konyhából álló butorozatlan lakást keres, nem tulságosan messzire a vártól. Szíves ajánlatokat ármegjelöléssel e lap kiadójába kér f. hó 11-éig „uri kis lakás” jeligére. 752

Kerestetik ügyes,

tiszta, megbízható szobaleány, ki éves bizonyítványokkal rendelkezik. Jelentkezni e lap kiadóhivatalában.

Kerestetik

egy tiszta, megbízható, ügyes mindenes cselédleány 2 leányhoz! Arvaseány előnyben részesül. Jelentkezhetni e lap kiadóhivatalában.

Egy jóforgalmu

fűszerüzlet más vállalat miatt átadó. Bővebbet Friedmann S. József, Pankota. 726

Katóságilag engedélyezett

kiadás könyvek, papíráruk és írószerekben tüzetáthelyezés miatt Ingusz I. és Fia könyv-, papir- és írószer kereskedésében, Weitzer János-utca. 173

Kisebb ház

nagy telekkel a Boros Béni-tér, Szabadság-tér, Andrássy-ut vagy annak közelében megvételre kerestetik. Ajánlatokat „Nagy telek” jeligével a kiadóhivatal továbbit.

Üzleti könyvek:

strazák másolókönyvek stb. Irodai kellékek, írószerek, levélpapírok és ügyvédi nyomtatványok legkedvezőbb beszerzési forrása. Könyvtárak vétele és berendezése. Kerpel Izsó könyv- és papírkereskedése. Ugyanott tanuló alkalmazást nyer. 262

Fiatal iródiszt

2 évi gyakorlattal állást keres. Szíves megkereséseket M. D. jeligével a kiadóhivatalba kérek. 757

1909. V. 88/1. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cikk 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbíróóság 1909. V. 88/1. számú végzése által Geller I. aradi cég végrehajtató javára 68 kor. hatrálékos tőke és járulékai erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróilag lefoglalt és 1260 koronára becsült butorok és egyebekből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladottnak.

Mely árverésnek a helyszínen, vagyis Aradon, Karolina-utca 4. sz. a. leendő eszközlésére 1909. évi február hó 9-ik napjának d. u. 4 óraja hararidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cikk 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő

Kelt Aradon, 1909. évi január hó 24 napján.

Györffy Arnold,

786 bírósági végrehajtó.

Hirdetmény.

Az aradi zsidó hitközség a tagjai számára szükséges huszédi listát és macesz árusítási jogot 1909. évi február hó 11-én délelőtt 11 órakor a hitközség zsinagoga épületi ülés-termében tarandó nyilvános árverésen fogja bérbeadni.

A közelebbi feltételek a hitközség jegyzői hivatalátán tekinthetők meg.

787 Az előjáróság.

Könyvkötészetünkben egy ügyes fiatal tanulónak

3 korona kezdőfizetéssel

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalba

Kelengye beszerzésnél ajánljuk

kész raktárunkat női fehérneműekben.

Női ingek vászon és chiffonból, corsetták és ágykészletek, pompás szép kézi himzések.

Kelengyéhez szükséges vásznak, chiffonok legnagyobb választékban a gyári árakhoz.

Minden szélességű páruatok, matrac kelmék, schwelei himzések, cérnacspikek

D a m a s t aszta neműek, sima és ajour kávékészletek.

ROSENBLÜH H. és TÁRSA.

Fehér Kirakatok

Kira- katalink árjegyzésére kérjük szíves figyelmét.

Nagy partie vétel folytán női ingek dusan himmezve 1 irt. 65, jó chiffonból vagy kink vászonból. E cikk a kirakat szenzáelőja. — Ugyazintén óriási mennyiségű zsebkendő érkezett a rendes forgalmi árnál 40%-al olcsóbban; többi között fehér linom vászonból, 2 sor ajour 12 drb 4 irt.; — ugyanolyan ajour és szegély 4 irt. ,05 utóbbi rendes ára 6 irt. 50 volt.

Permetező javítások elfogadtak

M. kir. szabadalmazott

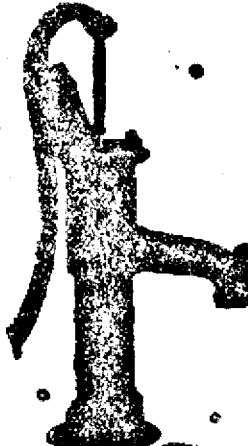
Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyár árakon.

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak héjak és egyéb tisztátanságok azonnal továbbíthatók, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem renthatja, a gépezet jó működéséért 8 évi jótállás, ingyen javítás

Tüzi fecskendők

Golyó szelepekkel. Községeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgáltatást, — a gép jó működéséért 8 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségű beü

gummirozott kendercsövek a legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló csövekkel olcsóbbak és jobbak, mint bármely hely vagy külföldi gyárban.

Hönig-Ottó

M. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő és szivattyu készítő.

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Telephon 422.

Új asztalos műhely Aradon

Van szerencsém a nagyérd. közönségnek b. figyelmét

Épület- és butor asztalos

műhelyemre tisztelettel felhívni. Számos éven át volt alkalmam Budapest, München és Stuttgart előkelő műhelyeiben tapasztalatokat szerezni.

Ezen kedvező körülményeknél fogva abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy a legmesszebbmenő követelményeket elégíthetem ki.

Fő elvem: pontos, tiszta, izléses és tartós munkával szolgálni.

B. pártfogást teljes tisztelettel kér

Reich Dezső

Épület és butoraszttalos 691 Aradon, Aranykéz-u. 8. — Telefon 422.

Üzlet-

helyiség a Neuman-palota Széchenyi-utcai részén

május 1-re kiadó.

Bővebbet

Bruckner Lipót

butorüzletében 738

ugyanott.

Tölgy

596

szőlőkaró

száraz hasított 7' hosszú kapható

KLEIN B. VILMOS

fakereskedőnél Arad.

Szővet, barchet, flannell

és mindenféle téli árak remek választékban

Hoffmann Sándor

üzemeltető 231

Arad, Színház-épület.

Vidakra mintákat készséggel küldök

Aki

zamatos, igen finom Rumot akar készíteni, vegyen 30 fillérér. egy üveg 351

Rumkivonatot.

Ebből a rajta levő utasítás szerint pár perc alatt 1 liter finom thea rumot készíthet

Kizárólagos raktár:

Földes Kelemen

gyógyszerésznél

POROSZ **KÖSZÉN**

MAGYAR **KÖSZÉN**

KOKSZ (PIRSZÉN)

blombázott zsákokban,

ROSTÁLT BÜKK-FASZÉN

házhoz szállítva legolcsóbban kapható

ALTMANN EDE-nél

Wesselényi- és Kiss Ernő-utca sarkán.

Telefon 46. 431 Telefon 46.

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár

részvénytársaság

XIX-ik rendes közgyűlését

1909. évi február hó 14-én d. e. 11 órakor

Aradon, saját helyiségében fogja megtartani.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentésének, valamint a múlt évi zárszámadásoknak előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása iránti határozathozatal s az igazgatóság és felügyelő bizottság részére a felmentvény megszavazása.
2. Az alapszabályok 80. §-a értelmében felügyelő-bizottság választása.
3. A részvényesek netaláni indítványai.

Ezen közgyűlésre a t. c. részvényesek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy az alapszabályok 52. §-a értelmében csak oly részvényes gyakorolhatja szavazati jogát, kinek részvénye a közgyűlést megelőzőleg legalább három hónal nevére iratott s a közgyűlést megelőző nap délelőtt 12 óráig az intézet főpénztáránál Aradon, vagy fiókjáratánál Makón, Pécskán és Nagyszentmiklóson még le nem járt szelvényeivel együtt, letételett.

Aradon, 1909. január 26-án.

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaság igazgatósága.